

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvenširj pondeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravništvo: Mariljin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Pašić — Pribičevićeva vlada.

Opozicijski blok je izgubil bitko. Njegova ataka proti vladi g. Pašića se je ponesrečila, zakaj s pritegnitvijo Pribičevićev skupine je izšel g. Pašić iz boja okrepljen, opozicijski blok pa oslabiljen.

V dveh ozirih je poraz za opozicijski blok skrajno neprijeten. V prvi vrsti vsled tega, ker ga je zakrivil sam in drugič, ker je oslabil njegov prestiž. Če bi g. Radić manj govoril in manj obljubljal, pa poslalraje brez besed vseh svojih 69, oziroma 66 poslancev v Beograd, ne bi smel računati g. Pašić s samo 20 radićevci, temveč z vsemi 69 in pomoč g. Pribičevića ne bi zadostovala. Pa tudi druge opozicijske skupine bi imele vse drugačno stališče, če bi videle, da se morejo vendar enkrat na g. Radića popolnoma zanesti in da ne bo njegova ekstraktura porušila vseh logičnih računov.

Ni pa to bila edina napaka opozicijskega bloka, temveč še bolj ko cinanje g. Radića, je delovala nejasnost opozicijskega bloka. Razkritje je bil v jugoslovanski javnosti g. Radić, glavni stebel opozicijskega bloka, klub temu pa ni povedal g. Davidović programa opozicijskega bloka niti tedaj, ko se je boj pričel. Opozicijski blok je s tem izgubil nujno potrebno agitacijsko silo, zožil je krog svojih prijateljev in — razkol demokratske stranke je bila njuna posledica.

Toda vrsta taktičnih napak opozicijskega bloka še ni izčrpana. Temveč še težje je moralo učinkovati dejstvo da se je opozicijski blok bal sprejeti odgovornost, ki bi mu jo naložil proračun, ni se pa zbal odgovornosti, ki bi jo sprejel s prevzetom vlade. S tem pa je opozicijski blok prejasno povedal, da ni ozir do koristi celote njegova gonilna sila, temveč da je tudi njemu strankarstvo prvi in najvišji zakon.

Bilo bi v resnici nad vse prijetno, vvesti se k vladi po sprejetem proračunu, iti takoj v volitve in potem kričati v svet: »Vse te davke, ki jih plačujete, nismo dali mi, temveč radikalna vlada. Če pa volite nas, pa se bo vse to izboljšalo.« Da je mislil opozicijski blok, da je v Jugoslaviji še vedno ugoden čas za demagogijo, to je njegova neoprostljiva napaka, ki je bistveno pripomogla k njegovemu porazu.

Voditelji opozicijskega bloka seveda izjavljajo, da ne prenehajo z bojem in g. Predavec trdi celo, da je njih zmaga sigurna, če bo ostal g. Pašić na parlamentarnih tleh. Je na vsak način interesantno, če apelira na parlamentarnost boja pristaš g. Radića, onega Radića, ki je leta dolgo tako neoprostljivo preziral parlamentarno borbo. Iztreženje torej prihaja in s stališča države moramo to le pozdravljati.

Naravno je, da se ponašajo voditelji opozicijskega bloka zelo samozvestno, ker večina nove vlade je le neznatna, rezerve opozicijskega bloka pa še precejšnje.

Ampak tudi v tem oziru se more motiti opozicijski blok, ker preveč sega v življenje politika, da bi v njej odločevalo samo suhe številke. Še ena neredna izjava g. Radića in število demokratskih disidentov bo naraslo. Še taktična napaka opozicijskega bloka, pa bo tudi med džemietom in Nemci padlo veselje za riskantno igro.

Zlasti pa je treba upoštevati to, da neprimerno pozitivnejši od opozicijskega bloka je program sedanjega vlade. Kaj hoče ta, kaj je njen program, to ve vsakdo. Kaj pa hoče opozicijski blok, o tem govori celo g. Radić vsak dan drugače.

Pašić-Pribičevićeva vlada se predstavlja kot pričetek nacionalnega bloka, ki naj za vedno zasigura naše ujedinenje. To je njen nesporen aktivum.

Če bo znala nova vlada tudi v gospodarskem in kulturnem oziru opravičiti v njo stavljenе nade, če bo dala ljudstvu poleg ukinitve kuluka, tudi zboljšanje uprave ter pravičnost vsem slojem, potem bo pomenila tudi pozitivno pridobitev za ves narod.

Tedaj pa bo izgubil opozicijski blok v drugi bitki in sicer — definitivno.

G. Pašić sestavi novo vlado.

Posvetovalje Pribičevićev skupine.

Beograd, 27. marca. (ML) Danes dopoldne so se nadaljevali porazgovori med Pašićem in Pribičevićem. Potem sta konfirirala Pašić in predsednik skupščine Jovanović o sporazumu s Pribičevićem, nakar je imel predsednik vlade daljši porazgovor z demokratom dr. Grisogonom. Kmalu potem je izjavil Svetozar Pribičević Pašiću, da sprejme njegovo ponudbo za vstop v vlado. Dejal je, da je na njegovi strani do dvajset demokratskih poslancev. Takoj nato so se začela pogajanja za zapisnik sporazuma.

Kasneje so se sestali pristaši Pribičevića na njegovem stanovanju. Pribičević jim je sporočil izid porazgovorov s Pašićem, nakar je klub sklenil, da se ima podpisati zapisnik sporazuma, ki je bil medtem gotov. Te konference so se udeležili za demokrate dr. Popović in Wilder, za radikale pa dr. Marković. Zapisnik sta podpisala Pašić in Pribičević.

Pogoji Pribičevićevcev za vstop.

Pogoji, pod katerimi stopijo Pribičevićevci v novo vlado, so v glavnem ti-le: Klub Svetozarja Pribičevića dobi v kabinetu štiri ministre in dva državna podtajnika. Obe skupini nastopata skupno v vseh zadevah, posebno pa pri volitvah, ki naj se vrše kmalu. Nova vlada je hkrati volilna. Proračun se ima v narodni skupščini pospešiti, tako da bo do 1. aprila gotov. V finančnem zakonu k državnemu proračunu se ima ukiniti kuluk. Uvesti se mora proporc pri nastavljanju državnih uradnikov po moči strank. Obe državotvorni stranki se imata zediniti na narodni program ter naj se borita za narodno in državno edinstvo in konsolidacijo države. Skupno imata nastopati proti vsem protidržavnim, protinarodnim, plemenskim, verskim in drugim podobnim organizacijam.

Podpis zapisnika o sporazumu.

Beograd, 27. marca. (ML) Zapisnik sporazuma med Pašićem in Pribičevićem je bil podpisan popoldne v navzočnosti predsednika narodne skup-

ščine Ljube Jovanovića, ki je bil malo prej na dvoru.

Sestava in prisega nove vlade.

Takoj po podpisu zapisnika sorazuma je odšel g. Pašić na dvor, kjer je predložil kralju novo ministrsko listo v podpis ob 6.50 zvečer. Krona je odobrila ministrsko listo, ki je bila takoj podpisana in izide jutri kot kraljev ukaz v »Službenih Novinah«.

Ob 8. zvečer so prišli novi ministri na dvor in so prisegli vladarju.

Ob svojem povratku z dvora je izjavil ministrski predsednik Pašić, da se je izvršila vsa ceremonija podpisa nove kabinetne liste v desetih minutah in da je šlo vse gladko.

Nova Pašić-Pribičevićeva koalicijska vlada je sestavljena tako-le:

Predsedstvo: Nikola Pašić (radikal), prosveta: Svetozar Pribičević (samostojni demokrat), zunanje: dr. Momčilo Ninčić (radikal), notranje: dr. Milan Sršić (radikal), finance: dr. Milan Stojadinović (radikal), promet: dr. Svetislav Popović (samostojni demokrat), šume in rude: dr. Dragotin Kojić (radikal), socialna politika: Nikola Uzunović (radikal), agrarna reforma: Milan Simonović (radikal), pravosodje: dr. Prvislav Grisogono (samostojni demokrat), vojna in mornarica: general Peter Pečić, poljedelstvo in vode: Krsta Miletić (radikal), narodno zdravstvo: dr. Slavko Miletić (radikal), trgovina in industrija: dr. Hinko Krizman (samostojni demokrat), konstituta in izenačenje zakonov: Marko Trifković (radikal), vere: dr. Vojislav Janjić (radikal), pošte in brzojav: Velja Vukičević (radikal), gradbe: Miša Trifunović (radikal).

Samostojni demokrati dobe dva državna podtajnika, in sicer v ministrstvu za notranje zadeve poslanca Večeslava Wilderja in v ministrstvu za agrarno reformo Sretena Vukosavljevića.

Slovo odstopivših ministrov.

Po sporazumu med Pašićem in Pribičevićem, ko se je sestavila nova lista vlade, so se odstopivši ministri Vujičić, dr. Peleš in dr. Perić, ki niso več v novi vladi, poslovili od svojih dosedanjih tovarišev-ministrov.

Deklaracija nove vlade.

Beograd, 27. marca. (ML) Ko je bila izvršena prisega, so se ministri razšli. Proti 10. uri so se v stanovanju Pašićevem sestali radikalni in demokratski prvaki s Pašićem in Pribičevićem ter začeli izdelovati vladno deklaracijo. Seja narodne skupščine se mora vršiti jutri popoldne, da se ministri predstavijo skupščini in se prečita izjava vlade. V deklaraciji se bo naznanilo, da bo vlada rešila proračun, invalidski zakon, zakon o poljedelski obrtni banki in še druge zakone, ki bodo potrebni. Če bi se to ne dalo

izvršiti, se razpišejo volitve. Jutri bodo novi ministri od prejšnjih prevzeli posle. Popoldne bo prva službena seja nove vlade. Kar se tiče Radićevih mandatov, se bodo verifikirali po tem, kakor so pritožbe proti njim. Krona želi, da se jih čim največ verificira. Sestava vlade je izzvala senzacijo in zanimanje v vseh političnih krogih. Vsa javnost v mestih je bila pomistrstvu za notranje zadeve obveščena. »Službene Novine« bodo prinesle ukaz o sestavi vlade. Listi so priredili posebne izdaje.

Nova vlada in opozicionalci.

Beograd, 27. marca. (ML) Danes je stalo vse politično življenje v prestolici v znamenju pričakovanja, ali se posreči sestavi Pašiću koalicijska vlada s Svetozarjem Pribičevićem. Nekateri so mislili, da bo moral Pašić vrniti mandat za sestavo kabineta, ker so dopoldne džemietovci izjavili, da pod nobenim pogojem ne bodo podpirali njegove vlade. Gospod Pašić je bil opoldne na dvoru, kjer je poročal kralju o poteku pogajanj, mandata pa ni vrnil kroni, kakor je dobra večina pričakovala. Pred ministrskim predsedništvom se je zbrala velika množica ljudi, ki je nestrno pričakovala rešitve vladne krize. Veliko senzacijo je zbudila vest, da je lista novih ministrov sestavljena in da je šlo vse tako gladko in hitro.

Čim je zaznal g. Davidović za listo nove vlade, jo je takoj sporočil demokratskemu klubu, ki je bil zbran v svojih prostorih, potem pa je šel v klub hrvatske republikanske seljačke stranke, kjer je izrazil svoje mnenje, da bo nova vlada le kratka, ker nima večine v zbornici. Potem so imeli zastopniki opozicijskega bloka v klerikalnem klubu sejo, ki se je udeležil tudi

stališče kluba. V parlamentu bo klub nevtralen; morda bo tudi podpiral vlado s tem, da bo pri glasovanju zapustil zbornico.

Vaš dopisnik se je nadalje razgovarjal s podpredsednikom HRSS Predavcem, ki mu je izjavil, da ga sestava vlade ni presenetila. Ako bo vlada parlamentarnim potem nima večine, v nasprotnem slučaju pa bo sama

gazila ustavo. Opozicija ni zaenkrat še ničesar storila, ker čaka, da pridejo vsi Radićevci v Beograd.

Popoldne je imel predsednik vlade Pašić daljšo konferenco z džemietom za vstop v vladno večino. Posrečilo se mu je, da je pridobil zase nekaj džemietovcev, ki niso zadovoljni s taktiko večine stranke, ki je proti Pašić-Pribičevićevi vladi.

Verifikacija radićevskih mandatov.

Pismo zborničnemu predsedniku.

Beograd, 27. marca. (ML) Med pogajanjimi med Pašićem in Pribičevićem so se sestali opozicijski člani verifikacijskega odbora. Ker pa niso imeli na razpolago spisov in radićevskih pooblastil, niso mogli ničesar sklepati.

Beograd, 27. marca. (ML) Po seji verifikacijskega odbora so imeli člani tega odseka iz opozicijskega bloka posvetovalje, na katerem so sestavili sledeče pismo in ga takoj odposlali skupščinskemu predsedniku Ljubi Jovanoviću: »Gospod predsednik narodne skupščine! Verifikacijski odbor na svoji seji od 27. marca ni mogel začeti z delom po napovedanem dnevnem redu. Zakaj odbor ni mogel delati, razvidite iz sejnega

zapisnika, ki Vam ga v pripisu prilagam. Ker je verifikacijski odbor sklenil, da se bo jutri ob 10. dopoldne vršila seja odbora, na kateri naj se začnejo verifikirati mandati, ki čakajo na rešitev, si Vas po nalogu prisotnih članov odbora dovolim prositi: Blagovolite odrediti, da se za to sejo dajo odboru na razpolago vsa predložena pooblastila, volilni spisi in eventualne pritožbe proti volitvam. — Sprejmite, gospod predsednik, zagotovilo mojega odličnega spoštovanja. Namestnik predsednika verifikacijskega odbora, najstarejši navzoči član: Pečić, I. r. 27. marca 1924 v Beogradu. Za tajnika: dr. Moser, I. r.

Razmerje glasov v zbornici

Beograd, 27. marca. Po spisku radikalov bi imeli naslednjo relacijo v skupščini: radikalov 108, dva Radićeva disidenta, dva demokratska disidenta, 14 Pribičevićevcev, 4 džemietovci, 1 poslanec velike srbske stranke in 1 Roman, skupno 132. Na drugi strani bi imela opozicija: 35 demokratov, 24 poslancev jugoslovenskega kluba, 18 muslimanov, 11 zemljoradnikov, 8 Nemcev, 10 džemietovcev, dr. Drinković 1, 1 Črnogorec, 2 socialista in 20 radićevcev, skupno 130 glasov. Po tem bi imela vlada večino dveh glasov. Opozicija se pripravila na odločno borbo, ker je mnenja, da vladna večina ne bo mogla dolgo vztrajati. Opozicija namerava ostati zbrana v parlamentu vse dotlej, dokler ne pride do svojega cilja.

Radićevi računi.

London, 27. marca. (Z) Današnja »Morning Post« prinaša intervju svojega dopisnika z Radićem, ki je izjavil, da prihod poslancev njegove stranke v beograjski parlament še ne znači priznanja jugoslovenske države de iure. Zgodilo se je to samo za to, da se vrže Pašićeva vlada. Radićevci v novi vladi ne prevzamejo niti enega ministrstva, temveč imelo bi se začeti z revizijo ustave, v zmislu federalizma. Radić je izjavil, da ne misli iti v Beograd, ampak da bi šel zopet v London.

IZGON AVSTRIJSKIH DRŽAVLJANOV IZ NAŠE DRŽAVE.

Gradec, 27. marca. (K) Na današnji seji deželnega zbora so stavili Velenecim in kmetska zveza nujna vprašanja na deželnega glavarja zaradi izгона avstrijskih državljanov iz Jugoslavije. Interpelanti so opozarjali na to, da sta v zadnjem času izgnali jugoslovanski okrajni glavarstvi v Ljutomeru in Mariboru večje število avstrijskih državljanov s 14 dnevnim rokom. Deželni glavar dr. Rintelen je odgovoril, da je takoj, ko je zaznal za izgon, poročal o tem zveznemu kancelarstvu na Dunaju in interveniral tudi na jugoslovanskem generalnem konzulatu v Gradcu. Zvezno kancelarstvo je naročilo avstrijskemu poslanstvu v Beogradu, naj stori potrebne korake v tej stvari pri jugoslovanski vladi in omogoči, da se določeni roki podaljšajo, dokler se ne razčisti nesoglasja med obema vladama glede onih določb st. germanske mirovne pogodbe, ki se tičejo izгона tujih državljanov.

IZPRTJE DELAVCEV NA ANGLEŠKEM.

London, 27. marca. (Reuter.) Lastniki ladjedelnic so sklenili, odgoditi izprtje delavcev do 1. aprila.

Ali si član Jugoslovenske Matice?

Vladna kriza v Franciji

Pariz, 27. marca popoldne. (Havas.) Dosedanja pogajanja Poincareja za sestavo nove vlade so veljala le finančnim vprašanjem. Politična vprašanja pridejo popoldne na vrsto. Rekonstrukcija kabineta bo obširnejša, kakor se je prvotno mislilo. Potrjuje se, da namerava Poincare obdržati poleg predsedstva v ministrskem svetu tudi zunanji resort. Število ministrov in državnih pritajništev se bo znižalo. Proti večeru gre Poincare k predsedniku republike Millerandu in mu sporoči o svojem dosedanjem uspehu. Vladna kriza nemara ne bo rešena pred jutrišnjim dopoldnevom.

Večina listov uvideva potrebo Poincarejeve politike. Sedaj ima možnost, da izloči iz kabineta nekaj ministrov, ki so ga ovirali. Splošno vlada želi, da bi čimprej sestavil novo vlado.

RUSKO-ROMUNSKA POGAJANJA.

Dunaj, 27. marca. (K) Ob 3.30 popoldne je bila pod predsedstvom zunanjega ministra dr. Grünbergerja otvoritvena seja za romunsko-ruska pogajanja. Dr. Grünberger je pozdravil v začetku seje obe delegaciji v imenu avstrijske vlade in izrazil upanje, da bodo imeli porazgovori ugoden uspel, nakar sta se mu zahvalila načelnika obeh delegacij.

Potem so se s posredovanjem dr. Grünbergerja izmenjala obojestranska pooblastila.

Borzna poročila.

Beograd, 27. marca. Devize: Dunaj 0.1147—0.1149, Bukarešta 42.75—0, Zeneva 1404—1405, London 349.25—349.50, Milan 350—350.50, New York 81.20—81.80, Pariz 440—442, Praga 236.60—236.75, Solun 138—140, Valute: Dolari zaključek 81, bolgarski levi zaključek 57.

Zagreb, 27. marca. Devize: Dunaj 0.1140—0.1160, Bukarešta 41.125—44.125, Italija izplačilo 349.90—352.90, London izplačilo 348.40—351.40, New York izplačilo 0—81.50, ček 80.625—81.625, Pariz 437.70—442.70, Praga 235.50—238.50, Svica 1405—1415, Valute: Dolari 79.75—80.75, francoski franki 0—437.50, madžarske krone 0.09—0, italijanske lire 346—349.

Curij, 27. marca. New York 578.75, London 24.86, Pariz 31.40, Milan 25, Praga 16.825, Budimpešta 0.0085, Bukarešta 3.05, Beograd 7.10, Sofija 4.15, Dunaj 0.00815.

Berlin, 27. marca. Dunaj 6.08, Milan 18.05, Praga 12.21, Pariz 23.04, London 18.05, New York 4.19, Curij 72.62, Beograd 5.58.

Praga, 27. marca. Dunaj 4.88, Berlin 7.835, Rim 152.75, avstrijske krone 4.88, italijanske lire 152.75, Budimpešta 4.775, Pariz 192.50, London 150.05, New York 34.75, Curij 605, Beograd 43.15.

Dunaj, 27. marca. Devize: Beograd 866—870, Berlin 15.45—16.05, Budimpešta 0.91—1.01, Bukarešta 346—366, London 304.600—305.600, Milan 3069—3081, New York 70.935—71.165, Pariz 3877—3893, Praga 2071—2081, Sofija 501—505, Curij 12.275—12.325. — Valute: Dolari 70.860—71.260, bolgarski levi 479—487, nemške marke 15—15.60, angleški funti 302.800—304.400, francoski franki 3850—3880, italijanske lire 3065—3085, jugoslovanski dinari 862—868, romunski lei 360—364, švicarski franki 12.160—12.240, češkoslovaške krone 2052—2069, madžarske krone 0.84—0.94.

I. V. Stempinar:

Valorizacija pokojninskega zavarovanja nameščenec.

Kadar se pojavi med vrati v sobo hruda slijat, pokaljšujoč petdesetletnik v ponošeni obleki, vem že naprej, da mi bo čez trenutek stavil najnujnejše vprašanje: »Koliko znaša moja renta?« Vprašal me bo ponavadi z glasom, kakor da bi imel slabo vest ali kakor da bi hotel vedeti nekaj nedovoljenega. Ker pa mi je odgovor večinoma že znan, ko sem moža zagledal, se mi zdi prebrutalno, da bi mu razjasnil višino (sic!) rente kar naravnost. Kajti odgovor na gornje vprašanje je tak, da ga neposredno prizadeti ne more razumeti drugače, kot norčevanje.

Na podstavi spisov, ki si jih medtem preskrbim iz registrature, mu v majhnih dozah in polagoma razvijam vzroke, zakaj je renta majhna, in šele potem mu povem, da znaša njegova renta letno n. pr. Din 478.—. Rente od 450 do 530 dinarjev so namreč danes tip invalidnih rent.

Približno takole mu skušam olajšati razočaranje.

Vi ste bili zavarovani od 1. januarja 1909 do 31. decembra 1918 v V. razredu, in vam pripada kot osnovni znesek četrтина 25 odstotkov v tem času (10 let) vplačanih premij (K 2880.—), kar znaša K 720.—. Od 1. jan. 1919 dalje pa so se vaši prejemki zviševali, in ste bili zavarovani 30 mesecev v VI. 12 mesecev v X. in 18 mesecev v XIV. razredu. Kot stopnjevalni znesek vam pripada osmina po dovršenem 10. letu zavarovanja vplačanih premij (K 9540.—), torej K 1192.50. Tekom petnajst let je bilo za vas plačanih K 12420.— (oz. D 3105.—) in znaša renta K 1912.50 (oz. D 478.13); vaša renta torej ne znaša samo okrog 10 odstotkov vplačane novca, temveč celih 15 in dve petini odstotkov. Pri tem morate še upoštevati, da od za vas pred prevratom nabranega denarja nisimo prešli niti vinarja, niti še ne vemo, kaj in kdaj prejmemo. Torej vam plačujemo v znesku K 1912.50 celo 20 odstotkov pri nas dejansko izvršenih vplačil (K 9540.—).

In stranka odide vsaj mirno, čeravno ni nič manj obupana. Ko sem pa ob pričetku prakse odgovarjal strankam brez uvoda n. pr.: Vaša renta ne more znašati več nego K 1200.— letno, se me je v mnogih slučajih polasčal občutek, da dajem klofute. Strankam se je najbrž zdelo isto...

Ali pa je gornji račun stvarno točen? Gotovo ne! Zakaj, nominale K 12420, ki je bil vplačan med 1. jan. 1909 in 31. dec. 1923, je približno enak vrednosti 150.000.— današnjih kron. Ta pa zadošča pri sedanjem finančnem sistemu pok. zakona za letno rento K 36.000.—. Če priznamo torej dinarsko relacijo do 1. jan. 1909 nazaj, bi moral naš prosilec ob zavarovanju, valoriziranem z dinarjem, dobiti rento letnih D 9000.—, ne pa samo D 478.13.

Seveda se pojavi obtem vprašanje, kdo naj plača razliko med takratno in današnjo vrednostjo?

Avstrijska likvidacijska masa? Avstrija živi dobrote moratorija! Naša

država? Pri nas je žalobog socialna politika samo politika s socialnostjo. Kdo torej?

Stroške okrepitve zavarovanja more, in ker se mudi, tudi mora plačati finančni sistem sedanjega pokojninskega zakona; in sicer s svojo glavlo!

V razlagi raznih finančnih sistemov zavarovanja (glej št. 71 našega lista) sem poskušal očrtati njih zunanji, na narodno gospodarstvo vplivajoči učinek. Pri razmotrivanju okrepitve zavarovanja pride v poštev njih notranji učinek. In ta je, kar se tiče kapitalno-kritnega sistema, da je treba najti nemudoma nekoga, ki bi plačal za prevzeta zavarovanja razliko na današnjo vrednost pred prevratom vplačanih premij, to je povprečno 1200 odstotkov na vsako premijsko rezervo. Ker takega subjekta — vsaj za dogleden čas — nimamo, je treba kapitalno-kritni sistem pokopati. Ostaneta torej dokladno-kritni in mešani sistem.

Pri sedanjem položaju našega gospodarstva bi nam ustrejal najbolj zadnji, mešani, čeravno bi bil dokladno-kritni sistem baš ob konvertiranju v stari Avstriji izvedenih zavarovanj trenutno še cenejši, dočim bi tem težje obremenjeval nam zaenkrat še neznan zmožnost bodočega gospodarstva.

Za mešani sistem se namerava odločiti tudi avstrijska republika, kakor nam pove že citirani njen osnutek novega zakona o zavarov. nameščenec.

Glede valorizacije starih zavarovanj omogoča mešani sistem sl. rešitev:

1. Vštejejo se zavarovanja le do 1. jan. 1904 nazaj (dokupi let preko tega dne itak niso bili zakoniti).

2. Za uvrstitev v svojevremeni šest razredov merodajni mesečni zneski K 50 — 251 se smatrajo za čas pred 1. okt. 1920 (ko je stopila II. avstrijska novela v veljavo) za zneske, ki ustrezajo našim mesečnim zneskom D 720 in 2160 ali z drugimi besedami, ti razredi se dvignejo za toliko, da bo takratni VI. kot najvišji ustrejal novemu najvišjemu.

3. Na sličen način se računajo zavarovani prejemki za čas med 1. 9. 1920 in 1. 9. 1922, ko se je avstr. K ustallila. Če bi mutatis mutandis veljala ta določila pri nas, bi dobival naš invalid mesto letne rente D 478.13 letnih — D 9300.—.

Dalje določa osnutek, da prejmi bodoči nosilec pok. zavarovanja od sedanjega (v naši valuti izraženo) kot preodkaz rezerve:

1. Za vsakega zavarov. ca D 216.—.

2. Za vsakega invalidnega ali starostnega rentnika ca D 864.—.

3. Za vsako vdovsko rentnico ca D 576.—.

4. Za vsako siroto ca D 216.—.

O kakem znesku K 150.000 (naših!) torej ni niti — govora! Pri tem načinu valoriziranja se potemtakem našim rentnikom in zavarovancem izpred prevrata ni treba bati, niti tedaj, če obvelja za primer materialne likvidacije naših terjatev napram Avstriji relacija D 8.— za 100 starih kron.

Naš dogovor z Italijo.

V »Revue Economique et Financière de Belgrade«, mesečniku, ki izhaja v Beogradu v francoskem jeziku in služi inozemstvu v informacijo o naših gospodarskih zadevah, je priobčil g. Momčilo Ninčič, minister za zunanje zadeve, članek o našem dogovoru z Italijo in o ureditvi reškega vprašanja.

V tem članku dokazuje, da je bil ta dogovor in taka ureditev vprašanja najboljša, kar se je sploh dalo storiti pod danimi okolnostmi.

Na vseh straneh so sovražniki naše države delovali na to, da se na podlagi nesoglasja med njo in Italijo obojestranski odnošaji čimbolj priostrijo. Razen tega da »e inozemstvo pripisovalo reškemu vprašanju mnogo večjo važnost kot naša javnost in bati se bilo, da radi tega ne pride nekega dne do spora. Ta položaj je tlačil vse naše mednarodne razmere.

Trojna rešitev je bila možna:

1. prijateljski dogovor, ki ima za podlago priznanje že šest let trajajočega položaja;

2. arbitraž;

3. prepustiti zadevo poznejši ureditvi.

Zadnji dve rešitvi bi imeli samo eno in edino to prednost, namreč zagotoviti naši vladi minimum odgovornosti. Kot je znano, se sme arbitraž zahtevati samo tedaj, ako ste obe stranki v sporu glede določitve razsodnika, kakor tudi glede stvarne, ki naj tvori predmet arbitraže. Po določbah točke 5. rapalskega sporazuma je pa določena arbitraž predsednika Helvetske Konfederacije le v slučaju spora, ki bi nastal v zadevi mej. Toda arbitraž ni bila nikakor predvidena glede ustvaritve rezavne reške države, kakor tudi ne za druga vprašanja, ki so v zvezi z njim. Ker se razen tega tudi ni vnaprej vprašalo predsednika Helvetske Konfederacije, ali bi sploh sprejel arbitraž, je gotovo — če se upošteva mednarodni položaj Švice in njeno stalno stremenje ostati nevtralnica v vsakem političnem sporu — da bi bil njen predsednik sprejel arbitraž samo v slučaju, ako bi se obe stranki bile obrnile nanj. Torej nam v resnici rapalski dogovor ni uspešno garantiral to arbitraž.

Ostalo je torej samo še, da se obrnemo

na Društvo narodov. To se nam je priporočalo od gotovih strani. Toda po členu 13. pakta Društva narodov, se more prositi za njega arbitraž le v slučaju, če ste obe stranki dogovorjeni, da se spor podvrže arbitraži. Takega dogovora pa ni bilo med Italijo in nami in torej bi nam še preostalo samo člen 15. pakta, po katerem ima vsak član Društva narodov pravico, apelirati nanj v slučaju, ki bi mogel dovesti do preloma med njim in kakim drugim članom Društva. Toda če bi bili tudi v takem položaju, ne bi smeli pričakovati dosti praktičnih ugodnosti od tega načina ureditve.

V najboljšem slučaju bi namreč Svät Društvo narodov dosegel, da nam Italija radi spora ne bi napovedala vojne. To bi bil pač lep moralen uspeh, a brez vsake praktične realizacije, kajti Italija je imela v rokah Reko kot »beata possidens«. V resnici bi pa ta proces imel za posledico najhujšo napetost z Italijo v veliko zadoščanje sovražnikov obeh držav.

Za nas ste obstojale torej samo dve možnosti, rešiti reško vprašanje: prijateljski dogovor ali pustiti vprašanje odprto, to se pravi z drugimi besedami: dovoliti Italiji, da ga reši na način, kakor se zdi njej primerno. Naša vlada, ki se je zavedala svoje dolžnosti, ni mogla izpostavljati dežele tako težkemu položaju. Aneksija, ki bi bila skoraj gotovo sledila, potem ko bi bil Rim spoznal, da se zadeva ne da rešiti na prijateljski način, bi nas bila oropala Reke in vsega zaledja in razen tega zelo poslabšala naše medsebojno razmerje.

Ali so bili interesi naše države okrnjeni s tem, da je naša vladal odstopila Reko Italiji? Odstopi se lahko samo to, kar se ima, ali kar komu gre; mi smo pa z rapalsko pogodbo priznali, da nam Reka ne gre. Vprašanje je bilo v resnici torej že rešeno l. 1920. S tem, da je izginila neodvisna reška država, niso bili ogroženi življenjski interesi naše države.

Prednosti, katere nam je na prinesel dogovor z Italijo, so velike in njih ne more o njih dvomiti. Ta političen dogovor, ki ga je inozemstvo beležilo z velikim zadovoljstvom, je povečal prestiž obeh držav in je predpogoj za udeležitev vseh opravičenih želj našega naroda.

Varnost Francije.

(Od našega stalnega pariškega dopisnika.)

ap. Pariz, 24. marca.

Ob tej uri se snide francoski poslanik v Londonu g. de Saint-Aulaire, ki ima posebna pooblastila od g. Poincaréa, z angleškim ministrskim predsednikom Macdonaldom. V tukajšnjih krogih javno zatrjujejo, da je ta razgovor »važnejši nego pol ducata oficijelnih not.«

Kakor znano, gre za problem francoske varnosti. Od l. 1919 naprej je to najmočnejša gonilna sila francoske politike in tega dejstva se v inozemstvu k nesreči niso vedno zavedali. Bojazen pred nemškim napadom je v srcih vseh povprečnih Francozov. Ta bojazen obvladuje celo čiste neimperijalistične nacionaliste ter jim diktira dejanja, katerim se navadno očitajo popolnoma drugi razlogi in politične strasti.

Gotovo je, da ne more priti do nobene rešitve reparacijskega problema in s tem v zvezi tudi ne do zadovoljitve Evrope brez istočasne rešitve varnostnega vprašanja, ki se mora rešiti v zadovoljstvo obeh strank. To vprašanje je kardinalna točka za vsa pogajanja, ki se bodo vršila prihodnje mesece in morda že prihodnje tedne. Današnji obisk grofa de Saint-Aulaire v Londonu tvori nadaljevanje linije, ki

jo je na zunaj pretrgal že znani gledališki coup v Cannesu, na znotraj pa šele zasedba Poruhra. Kakšno opravilo ima g. Saint-Aulaire pri Macdonaldu? Brez običajnega ugibanja se more povdariti sledeče: Poincaréju je predvsem na tem, da prezira natančno francosko stališče na predvečer velikih pogajanj v tem vprašanju. Izhodišče tvori garancijski pakt iz l. 1919, o katerem trdijo merodajni francoski krogi, o čemur pa se naravno ne moremo prepričati, da ne bi francoski pooblaščenec brez te formalne Wilsonove obljube podpisal Versailles mlrovne pogodbe. Pozneje je prišel mrzli tuš Zedinjenih držav in Lloyd George je hitro obrnil hrbet. Končno je prišlo po dolgotrajnih prepirih do konkretnih predlogov v Cannesu in do padca Briandissima. Poincaré je takoj po nastopu vlade pričel znova sondirati v Londonu: francoski poslanik se je približno vsak šest mesec zglašil v Foreign Office, kjer je — kakor tukaj zagotavljajo — našel vedno gluhega Lord Curzona. Kaj je Francija tedaj predlagala? Gospod Poincaré trdi: isto kot danes! Štiri točke: medsebojna

defenzivna zveza; dolgotrajna zveza, ki naj bi preprečila v kritičnem trenutku iluzornost garancij; natančno označen »casus foederis« tudi glede nenškega napada na Poljsko in Českoslovaško in četrtič vojaška pogodba med generalnima štaboma obeh držav z natančno določeno silo pomožnih čet in časa, v katerem bi morale biti na razpolago. Nobena teh točk, kar se zahtuje tudi v Franciji (Saint-Brice v »Journalu«), ni našla pridobitve s strani angleških konservativcev. Kakor hitro je prišel z Macdonaldom v Foreign Office »nov duh«, je spregovoril Poincaré na dva načina o francoskih skrbih: V znani korespondenci, kjer je pisal, da »nihče ne misli anektirati niti pediti nemške zemlje in da nihče ne namerava napraviti iz kakega Nemca Francoza«, ni povedal tudi v »rume-ni knjigi«, ki označuje francosko stališče v obsežni razjasnitvi.

V tem razvoju tvori torej london-ski obisk odločilno fazo. Ali bo rezultat ugodnejši nego je bil v Cannesu?

Macdonald je mnogo pred Lloyd Georgeom, ker ima svoj varnostni načrt v žepu. Temeljne točke tega načrta so znane. Skoraj v vseh točkah nasprotuje celokupnemu političnemu sistemu Francije. Zdi se, da vpliv g. H. de Jouvencela na Poincaréa ni dosegel svojega cilja. Mednarodno rešitev varnostnega vprašanja, kakor jo predlaga angleški ministrski predsednik, smatra vsak kot idealno. Samo neodgovorni ljudje menijo, da se more v praksi realizirati. Pri tem igra psihološki faktor veliko ulogo. Posledice vojne propagande še vedno niso odstranjene: nihče ne zaupa Nemčiji in začasno tudi ne Društvu nar. moralne razorožitve nemških nacionalistov. S tem pa še ni rečeno, da se mora omalovaževati propaganda poklicnih nemških sovražnikov, pa naj bo ta iz prepričanja ali iz interesov. Toda volilna poročila iz Nemčije: splošno pričakovana zmaga nacionalnih sovražnikov, razkritja Hitlerjevega procesa, najnovejša kampanja »Berliner Tageblatt«, vse to in še marsikaj drugega ni ravno pravno sredstvo za ugodnejše razpoloženje.

V Londonu sta trčili dve svetovni naziranj. Tragična točka je: Francija bo spravila vsako rešitev reparacijskega problema v zvezo z varnostnim vprašanjem. O tem ne dvomijo politiki, ki dobivajo svoja navodila iz Quai d'Orsay in iz Elysée. Morda je dovoljeno, da se topot ne upošteva izrek nacionalista Bainvillea o »koži medvedu, ki ga še nihče ni videl«. Ako pa tako neposredno inspirirani publicist kot je Saint Brice govori o »škodljivih kompromisih«, ki jih mora Francija na vsak način izločiti, in o »reparacijah v chagrin-usniju«, potem pač obstoji dolžnost »previdne bojznosti«, kakor se je izjavil znani levičarski politik.

— Politčen pomen Morganovega posojila. Washingtonski poročevalec »Morning Post« piše, da je ameriška podpora Franciji ugledila pot k številnim mednarodnim konferencam, ki se jih udeležijo tudi Amerika. Pred sporočilom o posojilu se je Morgan baje posvetoval s Hughesom.

Fran Erjavec:

Podpiranje brezposelnosti in zavarovanje za brezposelnost

Tretja oblika podpiranja brezposelnih, ki je danes po vseh kulturnih državah, kjer še nimajo uvedenega državnega zavarovanja za brezposelnost najbolj razširjena in ki bi prišla kot prva stopnja za končno rešitev tega vprašanja tudi pri nas najbolj v poštev, je takozvani gentski sistem, komunalnega podpiranja brezposelnih. V Belgiji so že od leta 1867. poizkušali sistematično organizirati podpiranje brezposelnih, toda šele leta 1901. je v gentu zamislil Louis Varlez načrt, ki se je potem tudi v praksi obnesel bolje nego vsi poprejšnji poizkusi po različnih državah. Po tem načrtu je nositeljica zavarovanja občina v zvezi s strokovnimi organizacijami. Ko se je ta sistem uvedel, je bilo v Gentu strokovno organiziranega okroglo polovica delavstva, to je nekako 20.000 oseb, od katerih je odpadlo na socialistične strokovne organizacije 11.000 delavcev, ostanek pa na katoliške liberalne in nestrankarske. Občina je ustanovila posebno blagajno za brezposelne (mestna dotacija je znašala v začetku 10.000 frankov letno), iz katere so dobivale potem strokovne organizacije pod določenimi pogoji prispevke k faktično izdanim podporam za brezposelne. Ti prispevki pa niso smeli znašati več kot 1 frank na dan in osebo, oziroma 50 frankov na leto in osebo. V splošnem je povračala občina strokovnim organizacijam do polovice dotičnih njihovih izdatkov. Ker so bile podpore strokovnih organizacij od tedaj po večini zelo nizke ali jih pa nekatere sploh niso izplačevale, so strokovne organizacije kmalu zvišale svojo članarino, da so imogle izplačevati večje podpore ter dobiti s tem tudi od občine najvišjo mogočo subvencijo. Da se pa delavstva vendarle nasilno ne tira v organizacije, je smoteno preskrbljeno tudi za neorganizirane oziroma za člane onih organizacij, ki nimajo uvedene podpiranja brezposelnih na ta način, da dobivajo enake prispevke oni brezposelni lastniki majhni hranilnih vlog, ki se izkazujejo, da so morali radi svoje brezposelnosti dvigati naložene prihranke. Ta gentski sistem je potem uvedlo že do leta 1905. tudi 41 nadaljnjih belgijskih občin v zvezi s 360 strokovnimi organi-

zacijami ter celo v agrarni Nizozemski 24 občin v zvezi s 347 strokovnimi organizacijami. Še v večjo naglico se je pa razširil seveda po ostalih kulturnih državah. V Nemčiji je bilo n. pr. že leta 1915. celih 527 mest z organiziranim komunalnim skrbstvom za brezposelne, med katerimi je bilo 140 mest z 10.000—50.000 prebivalci in celo 136 kmečkih občin, samih posredovalnic za delo je pa delovalo tega leta v Nemčiji že 2817.

Ta prvotni gentski sistem, ki še ne pomenja pravega zavarovanja za brezposelnost, temveč le najpreprostejšo obliko podpiranja brezposelnih, je leta 1911. izpopolnila kölnska občina v toliko, da ga je izpremenila v najprimitivnejšo obliko zavarovanja za brezposelnost. Po tem razširjenem gentskem sistemu je ustanovila kölnska občina poseben sklad za brezposelne, v katerega so vplačevale različne strokovne organizacije, glede na brezposelnostni riziko svojih članov stopnje-vane prispevke, občina je pa ta sklad tudi iz lastnih sredstev primerno dotirala. V slučaju brezposelnosti je potem dobival delavec vso podporo iz tega sklada. Neorganizirani so mogli pristopiti v zvezo te blagajne samostojno. Uspeh tega sistema je bil takoj velik, kajti že v drugem letu je bilo včlanjenih pri tem mestnem zakladu za brezposelne 28 strokovnih organizacij, njih število je pa potem še naraščalo od leta do leta. Tudi ta kölnski sistem se je hitro razširil in udomačil po vseh kulturnih državah in mnogo mest, ki je imelo dotlej uvedeno stari gentski sistem, so tega razširile v novi kölnski. Vsekakor bi bilo pa umestno tudi ta sistem še razširiti in ga izdatneje kombinirati s prisilnim hranjenjem, kar vpliva vedno zelo vzgojno in kakor so po nekaterih krajih že poizkušali, kajti ravno sistem prisilnega hranjenja najbolj izpodmika tla delamrznosti. Končno bi se dal morda kombinirati s tem še sistem dovoljevanja posojil brezposelnim.

Kakor stoje razmere in potrebe pri nas, bi bilo vsekakor najbolje seč takoj po starem gentskem sistemu, ki bi se v bližnji bodočnosti izpopolnil po kolinskem vzorcu. Od te komunalne oblike podpiranja brezposelnih bi se prešlo v smislu pridobitve njih izkuženj polagoma na primerno prilagojeno pokrajinsko (po švicarskem vzgledu) in pozneje na državno zavarovanje po dansko-norveškem, oziroma angleškem vzgledu. Zavarovanje bi bilo mor-

dar izprva fakultativno, od tega bi se pa čim prej stopnjema prešlo v obligatorično, kajti če velja obligatnost za bolniško in nezgodno zavarovanje, mora veljati logično, tudi za slučaj brezposelnosti, saj je brezposelnost le izrazita ekonomska nezgoda in mere izpolnjevanja svoj namen le tedaj, če je obvezno. To bi bila nekaka realna pot za postopno rešitev tega vprašanja pri nas in prav nobene ovire ni, da bi že vsaj večje občine ne nastopile takoj. Seveda je v prvi vrsti dolžnost strokovnih organizacij, da dajo inicijativo in da prevzamejo pri tem sodelovanje v opisanem smislu, kajti one so v prvi vrsti pozvane nuditi brezposelnemu prvo pomoč. Če uberejo naše občine roko v roki z delavstvom to pot, se tudi izogone mehničnemu nakazovanju slučajnih in zasilnih podpor posameznikom, ki so jih v slučaju posebne potrebe v smislu zakona o domovinstvu občine obvezane nakazovati, kar pa ne vodi do nobenega cilja, ostane radi nepremagljivih tehničnih ovir vedno docela nekontrolirano ter zato zlorablano in zahteva nezmagljivih finančnih žrtve.

Velike težkoče vsakega sistematičnega podpiranja brezposelnih pa povzroča vedno njegova tehnična organizacija in uspeh marsikakega, sicer dobrega sistema je odvisen docela od te, in tudi največ nasprotnikov prisilnega brezposelnega zavarovanja argumentira svoje nasprotstvo baš s tehničnimi težkočami takega zavarovanja. Vse dosedanje izkušnje so pokazale, da podpiranja brezposelnih, zlasti pa še zavarovanja za brezposelnost nikakor ni mogoče docela združiti s kako drugo panogo zavarovanja (n. pr. bolniškim, starostnim itd.), temveč da zahteva lastne upravne organizacije; toda prav tako so tudi izkušnje pokazale, da je tako podpiranje, kakor tudi zavarovanje brez tesnega sodelovanja z drugimi sorodnimi socialno političnimi ustanovami, zlasti s posredovalnicami za delo in bolniškim zavarovanjem le težko izvedljivo.

Pri tehnični organizaciji podpiranja brezposelnih, oziroma zavarovanja za brezposelne so važna zlasti tale vprašanja:

1. Kdo, kdaj, kako dolgo in koliko naj dobiva kdo podpore,

2. kdo naj izvaja in kako naj se izvaja kontrola brezposelnih,

3. kdo naj nosi stroške podpiranja, in

4. kdo naj upravlja podpiranje?

Tudi glede tega vprašanja se je postopalo dolgo časa zelo različno, dokler ni polagoma izkušnja izoblikovala precej enotnih naziranj, tako da danes vsaj načelno v tem pogledu ni več mnogo razlik. Da imajo pravico do podpore za brezposelne načeloma le brezposelni dela z možni in delavljivi, smo poudarili že v enem izmed prejšnjih poglavij, toda tudi pri teh je treba precejšnjih omejitvev, da se čim najbolj prepreči vsako zlorabljanje in podpiranje delamrznosti, ki ni samo nemoralno, temveč tudi protisocialno. Vsekakor med brezposelne ni mogoče prištevati stavkujočih, pač si pa lahko delavci za slučaj stavk osnujejo posebno zavarovanje, kakor ga imajo n. pr. na Finskem že od l. 1909 dalje, in ki je izključno zadeva delojemalcev samih. Dalje je treba tu ločiti med onimi, ki so postali brezposelni brez lastne krivde in onimi, ki so jo zakrivali sami, kajti ti morajo biti že principijelno izključeni od podpiranja, edino izjemo mora delati seveda v posebno oziravrednih slučajih njih nedolžna rodbina. Pa tudi za brez lastne krivde brezposelne delojemalce ne bo mogoče uvesti podpiranja ali zavarovanja takoj brezizjemno, temveč stopnjema po potrebnosti. Od podpiranja bodo morali biti vsaj za prvo dobo izključeni oni, katerih normalni dohodki znašajo toliko, da bi si za slučaj brezposelnosti lahko nabrali večjih prihrankov. Pripomniti je pa, da so n. pr. v Ludwigshafnu na Reni že l. 1917 pritegnili h komunalnemu zavarovanju za brezposelne tudi male samostojne obrtnike. Tehnično in finančno težko izvedljiva je vsaj v prvi dobi tudi uvedba sistematičnega podpiranja onih, pri katerih je delavni riziko posebno velik, n. pr. pri dimnarjih, nekaterih panogah sezonskih delavcev itd. Začelo naj bi se torej uvajati sistematično podpiranje, oziroma zavarovanje le pri nekaterih strokah, ki naj bi se pa potem stopnjema, a stalno razširjalo še na druge. Pri vsem tem je pa treba seveda upoštevati tudi letni čas, kajti pozimi je n. pr. brezposelnost navadno za 100—200 odstotkov večja nego poleti. V posebno kritičnih pojavih brezposelnosti, kjer so potrebne poleg normalnega podpiranja tudi zasilne akcije, se morajo pa te raztezati seveda na vse panoge in stroke. (D dalje prih.)

Demisija francoske vlade.

Francoska poslanska zbornica je v sredo razpravljala o predlogu finančnega odseka za zvišanje pokojnine sorodnikom in s tem povezanih rezervnih obveznosti. Francija pa se nahaja v zadnjem času v težki finančni krizi, s katero se jo je vladni posrednik potegnil v velikanski napor. Finančni minister je bil torej mnenja, da bi zvišanje pokojnine težko obremenilo državni finančni sistem in se je izjavil proti nameravani zvišanju. Govorniki raznih skupin pa so se izjavljali za predlog, nakar je finančni minister de Lasteyrie stavil vprašanje zaupnice. Zbornica je kljub temu glasovala z 271 proti 264 glasovom za zakon o povišanju pokojnine. De Lasteyrie ni preostajalo drugega, kakor podati ostavko. Kabinet se je izjavil z njim solidarnega in ministrski predsednik Poincaré je naznanil predstojniku Millerandu, da je vlada podala ostavko.

Ta vest je vzbudila v vseh političnih krogih Francije in inozemstva veliko presenečenje in je čimkvala, kakor strela z jasnega neba. Splošno je namreč znano, da si je Poincaré baš v zadnjem času znatno utrdil svojo pozicijo v poslanski zbornici in v senatu. Če bi se to zgodilo pred kakimi šestimi dnevi, se ne bi zdelo nikomur čudno. Povsod pripisujejo dogodku veliko važnost in nihče ne more prav verjeti, da bi Poincaré storil ta korak samo radi notranjopolitičnih razmer.

V Angliji je napravila demisija globok vtis. Splošno prevladuje na Angleskem mnenje, da bo moral Poincaré odstopiti še pred volitvami ali vsaj neposredno po volitvah, toda nihče ni domneval, da se bo to zgodilo tako nepričakovano. Potrdilo za to domnevo najdemo angleški krogi tudi v evropski politiki delavske vlade, ki je usmerjena tako, da ji ne bi mogel škodovati oziroma prekržiti njenih načrtov padec Poincaréjevega kabineta. Osebito nosi Macdonaldova politika vojnih reparacij to obilje.

Francija je storila na Angleskem dva koraka, da bi pospešila in provocirala začetek francosko-angleskih neposrednih pogajanj, toda obkrož je Macdonald zavrnil. Baš pred nekaj dnevi je dobil francoski

poslanik De Saint Aulaire nalog, da se informira o angleškem stališču v vprašanju francoske varnosti in sondira teren za morebitna pogajanja. Vendar pa so mu v Londonu odgovorili, da ne gre pri tem samo za francosko-angleško zadevo, marveč za vprašanje, ki interesira tudi ostale evropske države.

Sicer pa v Angliji domnevajo, da je podal Poincaré ostavko iz drugih nagibov. Poincaré se nahaja sedaj pred alternativno: vztrajati na svojem intransigentnem stališču in ignorirati Anglijo, ali pa se ukloniti znanemu ministru Macdonaldu. V vsakem slučaju bi imel težko stališče pred svojimi volilci. Odstopil je torej prej in odstopil radi za njegov položaj malenkostne stvari.

Tudi Nemci niso razsvetlili Berlina, kakor so hudomušno vzklili neki francoski poslanci na popoldanski seji. Listi izražajo bojazn, da bo Poincaré baš ta spretna gesta pripomogla, da si znova utrdi svoje stališče in tudi v Millerandovem nalogu Poincaréju, da sestavi novo vlado, vidijo Nemci potrdilo te svoje domneve. Francozi po njihovem mnenju nimajo moča, ki bi mogel nadomestiti Poincaréja. V teh kritičnih časih, ko stoji svet in Francija pred tako važnimi odločitvami, ne bi hotela sestaviti nove vlade niti Barthou in tudi ne Briand, Francozom ne preostaja drugega, kakor da poverijo nadaljno državno vodstvo Poincaréju. V teh nemških domnevah ni nobene zlobe, marveč hladna preračunljivost.

Italijanski tisk pa še vedno ugiba o vzrokih Poincaréjeve demisije. »Tribuna« je mnenja, da je Poincaré uvidel, da je izgubil na svoji dosedajni moči. »Giornale d'Italia« pa vzporeja njegovo demisijo s svojačasno demisijo Brianda, ki je moral odstopiti, ker je francoski narod nastopil proti njegovim kaneškim dogovorom z Lloyd Georgem radi francoske varnosti. Baje je ravno isto vprašanje povzročilo padec Poincaréja, ki noče prevzeti tik pred volitvami odgovornosti za začetek pogajanj, ki bi lahko zašla v napačno smer.

Socijalni demokrati in Nemci.

Maribor, 27. marca.

Naše socijalne demokrate je osvajanje skupnega narodnega bloka za občinske volitve hudo presenetilo in zbolelo. Vse do podpisane sporazuma med slovenskimi narodnimi strankami so bili prepričani, da akcija ne bo uspešna in so v veselje družbi prav radi na njen račun zbijali neslane šale. Danes se ne šaljijo več, ampak mizrično prešerečajo vse možnosti, kako bi ohranili občinsko oblast v svojih rokah. Pred vsem je na tapetu vprašanje zveze s kakim drugo skupino; toda s katero? Slovenske so se združile vse v narodnem bloku, izven bloka so ostali razen njih samo še radičevci in Nemci. Zveza z radičevci bi se morala dala skleniti, posebno ker ti najbrže sploh ne nameravajo nastopiti samostojno pri občinskih, ampak samo pri skupinskih in eventualno pri občinskih volitvah, toda njihova skupina je tako majhna, da bi jim prav ničesar ne koristila, tudi če bi glasovali kompaktno za njihovo listo. Ostajajo torej samo še Nemci kot resen in vpoštevanje vreden faktor. In na Nemce so sedaj naslovljene pobožne želje naših socijalnih demokratov!

Ne vemo sicer, če so v teku že kakšne uradne razgovori med obema skupinama, razni zanimivi znaki pa dajo sklepati, da se v tem pravcu dela ali vsaj skuša delati. Socijalni demokrati ne potiska v smer proti Nemcem samo strah pred narodnim blokom, ampak še veliko bolj druga okolščina, namreč ista, katere jim je tudi onemogočila sodelovanje s slovenskimi narodnimi strankami. To je strah pred nemurštvom svojih lastnih vrst! Socijalna demokratska stranka v Mariboru se je po vojni pomnožila v prvi vrsti na račun Nemcev. Vse kar je v našem mestu čutilo nemško, pa je bilo radi slovenskih imen in slovenskega pokolenja sprejeto v volilne imenike prvih volitev, ko Nemci še niso mogli in smeli postaviti svoje liste in voliti, je oddalo svoj glas internacionalni — socijalni demokraciji. Med socijalisti smo videli ljudi najbolj zagrebenega nemško-nacionalnega kova. Za te gre sedaj! Če bi bili socijalisti moli v slovenski blok, kar so nekateri tudi hoteli, bi izgubili vse nemške elemente in bi jim to v stranki večino. Če gredo v samostojno — jih bodo izgubili tudi Nemci, čeprav ne vsi. Aranzma z Nemci bi bil torej za naše socijalne demokrate najboljši izhod, če ne bi bilo dveh težkoč: odpora zavednejših slovenskih sodrugov in odpora šovinističnih nemških nacionalcev.

Zavednejši slovenski sodruzi so odločno proti zvezi z Nemci, razen tega pa bi bil tudi še samo nastop socijalizma z meščansko kapitalistično stranko, kakršna je nem-

ška, hud udarec za idejo čistega proletariata. Šlo bi morda samo tako, da bi Nemci resignirali na občinsko zastopstvo in sklenili s socijalisti le anonimno aranžma; to je, da bi bila skupna lista sestavljena iz samih socijalnih demokratov, Nemci bi pa močje glasovali zanje. Proti temu so odločno šovinistični nemški nacionalci, ker hočejo za vsako ceno biti zastopani v bodočem mestnem svetu, čeprav morda tudi kot neznanca na manjšino. O tem se govori javno v poučenih krogih, kjer se postavljajo in razpravljajo vse možne kombinacije. Socijalisti tudi sami dobro vedo, zato skušajo še pred eventualnimi porazgovori vplivati na nemško odpornost z raznimi Nemcem simpatičnimi akcijami. Tako so uvedli nabiranje prispevkov za brezposelne delavce v Nemčiji in sedaj še za gladijoče, čeprav bi bilo pač mnogo bolj potrebno nabirati najprej za naše brezposelne, katerih imamo lepo število in komaj potem za tuje. Nemci so seveda ti dve akciji navdušeno podprali in pridno sodelujejo. V enak namen so uporabili obisk graškega župana Muchitscha v Mariboru in v službi istih načrtov stoji končno tudi pisava »Volksstimme«, nemško pisanega glasila »jugoslovenske socijalne demokracije«.

Proti slovenskemu narodnemu bloku se torej poizkuša ustvariti internacionalistično-nemški blok in v slučaju, da se ta tudi res ustanovi, bosta pri letošnjih občinskih volitvah v našem mestu stali v borbi samo dve fronti: slovenska in nemška! Borba bo v tem slučaju huda, ker bosta obe skupini reflektirali na absolutno večino glasov in bosta seveda v ta namen skušali mobilizirati vse, do zadnjega moža. Zankrat je, kakor rečeno, še veliko vprašanje, če bo res prišlo do socijalistično-nemške zveze, računati pa moramo na vsak način tudi s tem. Če ne bi računali, bi bili slabi politiki. Sicer je naša slovenska zmagala izven dvoma, gre je za to, da bo ta naša zmagala tudi časna! Če se res strnejo internacionalisti in Nemci, se morajo v odgovor na njihovo izzivanje strniti še tesneje vsi mariborski volilci, ki so res Slovenci in Jugoslovenci. Pokazati moramo, da nas nobena kombinacija nasprotnikov ne more zaustaviti na poti, katero smo nastopili!

Podpirajte „Jugoslovensko Matico“!

Panamerika.

Ob priliki ratifikacije panameriške pogodbe s strani washingtonskega senata je priložil znani Coudenhove-Kalergi v »Prager Tagblattu« članek o panameriškem razvoju. Svoja izvajanja je posnel iz Friedrove knjige »Pan-Amerika«.

Panameriška misel se je rodila 2. decembra 1823, ko je proglasil predsednik Monroe vsled španske nevarnosti, ki je grozila Južni Ameriki, takozvano Monroeovo doktrino, ki je temelj Panamerike. Kmalu potem se je vršil panamski kongres (leta 1826), kjer je zastopal Zedinjene države državni tajnik Henry Clay, ki je bil prvoborec za panameriško idejo v svoji domovini. Toda čas še ni bil ugoden. Šele leta 1891 je prišlo do preropenja panamerikanizma. Severnoameriški državnik James Blaine je sklical vsevlade na prvo panameriško konferenco v Washington. Konferenca se je vršila l. 1889. Druga konferenca je bila l. 1901 v Mehiki, kjer je bilo sklenjeno, da se vsi vsako peto leto panameriška konferenca. Svetovna vojna je ovirala tudi to ter se je vršila peta konferenca šele leta 1923 v Santiagu de Chile. Stalni odbor teh periodičnih konferenc je v Washingtonu, ki ima svoje podružnice v vseh glavnih ameriških mestih.

Panameriška organizacija povdarja enakopravnost vseh svojih članov. V Evropi razširjeno mnenje, da je panamerikanizem le orodje severnoameriških držav, je pogrešno. Panamerikanizem je tudi nosilec miru ter garancija ameriških mirovnih stremelji. L. 1914 je preprečil vojno med Zedinjenimi državami in Mehiko. Končni smoter mu je panameriško društvo narodov. Največji pospeševatelj panameriškega pokreta je bil Carnegie.

Velikanski nalivi v Italiji

Iz Neapla prihajajo poročila o velikanskih nalivih, ki so povzročili v salernski pokrajini med Salerno in Malfi ogromno škodo. V sled neprestanih nalivov je narasla reka Canetto in prestopila bregove. Voda se je razlila po pokrajini in drvela proti morju z velikansko silo in brzino. Kapucinski hotel, ki leži nad Amalfi, je tvoril prvo oviro groznemu hudourniku blata, plavajočega drevesja in valčevanja se kamenja. Hudournik je podrl del hotela, v katerem se je nahajalo nekaj tujcev, povečini Nemcev in Amerikancev, ki so bili nenadoma izolirani od ostalega sveta sredi besnečih voda. Na pomoč so jim prišli iz Amalfi in jih spravili po velikanskem naporu na varno.

Medtem pa je strašna reka dospela do Amalfi in podrla nekaj hiš. V istem času pa je bila obveščena prefektura v Salerno o drugih hudournikih, ki so razsajali med Salerno in Amalfi. Karabinerji so javljali, da je voda odnesla precej hiš in popolnoma razlila vse ceste. Tudi človeških žrtev ni manjkalo, vendar pa se njihovega števila še ni moglo ugotoviti.

Najbolj je trpela Vettica, kjer je zgubilo življenje 50 oseb; zelo so trpeli tudi kraji Praiano, Conca Marina in nekatere manjše kolonske naselbine. Tudi tukaj je bilo zaznamovani človeških žrtev. Vettica, krasna vasiša ob morski obali, je baje popolnoma porušena. Dva hudournika sta drvela proti njej. Raz grčice so se valili proti vasi ogromni kamni in uničili vse, kar jim je prišlo na pot. Amalfiska pokrajina je zelo priljubljena in številni premožnejši sloji so si sezidali tam svoje vile za poletno prebivanje. Toda vse te ljubke vile so postale žrtev besnečega elementa.

Rešeno delo je bilo zelo oteženo, ker je bilo možno priti ponesrečenemu na pomoč samo po morju; toda tudi tu so bili v prvem hipu na razpolago samo ribiški čolni. Pozneje pa so prišla tja tudi nekatere večje ladje, ki so dovedle ponesrečenim živež in obleko. Na lice mesta je prihitelo vojaštvo in skušalo usmeriti hudournike proti morju, kamor se je zlivala pencača voda z velikanskim grmenjem in uničila vse ribiške čolne, ki so bili privezani k obali. Nalivi so medtem baje že ponehali in ljudem se mudi strahotno pogled na prej v pomladanskem krasu cvetočo pokrajino.

KINO MATICA:

Od 27. do 30. marca.
Burka! Salve smeha!

„Faty in Fix-Fax“

Politične vesti.

— Kaj delajo radičevci? Narodni poslanec g. Subotić je prejel iz Metkovića brzojavko sledeče vsebine: V vasi Podgradici so pristali radikalne stranke okrasili svoje hiše z državnimi zastavami in to ob priliki obiska škola Bonafacija. Radičevci so po trikatnem napadu sneli zastave in jih vrgli v Neretvo. V reko so vrgli tudi čuvarje zastav. Orožništvo je aretiralo napadalce. Interventirale, da bo narod in državna zastava varna pred protidržavnimi elementi. Župan. — K tej vesti pripominja »Samouprava«, da se nadeja, da bo notranje ministristvo izvedlo tozadevno preiskavo in da bodo krivci najstrožje kaznovani.

— Zemljoradniški proti radikalom. Po vesteh beograjskih listov je posetil minister dr. Janjić zemljoradniški klub, kjer je nagovarjal poslanca Čedo Kokanovića, naj se izjavi za radikalno vlado. Kokanović je odbil poziv ter je odgovoril dr. Subotiću, ki mu je rekel, da zahtevajo državni interesi združitev vseh Srbov, sledeče: Jaz in vseh nas enajst moremo nastopiti složno, ako bo zahtevala država od nas pomoči, toda za oblast radikalov ne bo nihče od nas storil niti enega koraka!

— Bodočnost agrarnega gibanja v Jugoslaviji. V praskem »Venkovu« piše Milutin Jakovljević: Prihod republikanskih poslancev Hrvatske seljaške zveze v Beograd je povzročil padec Pašičevega kabineta in naznanil začetek nove politične ere v Jugoslaviji in, kot posledica tega, tudi na Balkanu. Njihov prihod v skupščino ne utrjuje samo gotovosti pravičnega in naprednega razvoja državnega organizma mlade kraljevine, ampak naznanja tudi temeljito izpremembo dosedanjih političnih koncepcij južnih Slovencev. S polno upravičenostjo moremo že danes reči, da se bo v najkrajšem času ustanovila poleg obstoječih političnih strank v Jugoslaviji nova demokracična enotna kmetijska stranka, ki bo v svojem okvirju združila Slovence, Hrvate in Srbe. — Mnenje g. Jakovljevića je popolnoma pravilno, če ne bo Radić s svojo znano vihravostjo vse skupaj prevrnil.

— Odločena seja grškega parlamenta. Izid glasovanja za republikansko državno obliko dosedanje grške kraljevine je sprejela tako zbornica kakor tudi galerija z viharimi ovacijami republik. Glasovanje je prineslo vladi tako večino, kot je ni imel pred tem noben kabinet; le nekaj venizelistov se ni udeležilo seje. Ministrski predsednik je na kratko navedel program vlade in prečital »resolucijo«, s katero se definitivno odstranjuje dinastija in Grška proglašajo za neodvisno republiko. Vsem članom dinastije se za vedno prepove vrnitev na Grško in imetje dinastije bo zaplenjeno v državno korist. Admiral Konduriotis obdržal naslov regenta do plebsicita, ki se bo vršil v maju. Republikanci bodo ustanovili senat, dali narodu proporcionalno volilno pravico in uvedli decentralizacijo v upravi. Vsenarodne institucije, posebno vojska, pravosodje in solstvo, se bodo zdemokratizirale. Vlada se bo potrudila, da obnovi zopet dobre stike z veseljami in prav posebno z zavezniško Jugoslavijo in prijateljsko Rumunijo, ter da izboljša odnose do Turčije in Bolgarije.

— Rusko stališče v sporu za Besarabijo. Francoski ministrski predsednik je odgovoril na Čičerinov protest radi zadržanja Francije v Besarabskem vprašanju, da je odločitev v Besarabiji slonela na proglašeno »Statut Tareci« (besarabskega začasnega ustavodajnega zbora) z dne 27. marca 1918, s katerim je besarabsko prebivalstvo priznalo suvereniteto Rumunije. Čičerin je na to daleč tako odgovoril Poincaréju, da je bil sklep tako znanega »Statut Tareci« le delo agentov gen. Mackensena, da bi dobila na ta način Rumunija nadomestilo za Dobružo, izgubljeno v korist Bolgarije v bukreštanskem miru med Nemčijo in Rumunijo. Daje dokazuje Čičerin, da je bila večina v »Statut Tareci« umetno konstruirana od rumunskih uradov in da je bil sklep odobran le pod vladnim pritiskom. Kljub temu je pa »Statut Tareci« proglasil samo avtonomijo Besarubije v okvirju Rumunije, nikakor pa ne združitev z njo. Tudi drugo glasovanje 28. nov. 1918 o združitvi z Rumunijo ni bilo izvedeno zakonitim potom. Čičerinov protest končuje s tem, da je francoski parlament, proglašivši na predvečer rusko-romunskih pogajanj solidarnost z Rumunijo, prevzel tudi odgovornost za vse posledice, ki bodo iz tega izvirale.

— Angleško politično gentlemanstvo. Pred nekaj dnevi je prišel angleški socijalistični ministrski predsednik k londonskim žurnalistom, da se jim zahvali za naklonenost in gentlemanstvo, s katerim ocenjuje njegovo težko funkcijo. Med londonskimi žurnalisti je seveda malo socijalistov; večina njih so novinarji in redakcijah velikih kapitalističnih listov in organov konservativne in liberalne stranke. »Ali je pri nas na Dunaju mogoče misliti, da bi politični nasprotniki tako gentlemansko govorili med

seboj, da bi tako plemenito sodili o delu svojega političnega sovražnika.« se vprašuje dunajska »N. Fr. Presse«. — Pa pri nas?

— 10 milijonov dolarjev za žene in otroke v Nemčiji. Iz Washingtona poročajo, da je zbornica reprezentantov sprejela predlog, da se dovoli 10 milijonov dolarjev za nakup življenjskih potrebščin za žene in otroke v Nemčiji.

Aretrirana vlomilska družba.

V zadnjem času se je izvršilo v mestu večje število vlomov in tatvin. Vlomji so bili tako predrzno in tudi premisljeno izvedeni, da se je upravičeno sumilo, da jih izvršuje rafinirana in poklicna vlomilska družba. Prvotno se je domnevalo, da prihajajo v Ljubljano vlomilci le iz primorskih mest in po izvršenem delanju odidejo zopet tja, odkoder so prišli. Izkazalo se pa je, da imamo tudi doma poklicne vlomilce.

Na sledi za vlomilci.

Dan pred vlomom v stanovanju gostilničarke Keršić v Sp. Šiški so opazili pasant, da sta se potikala okrog hiše sumljiva moža in ženska. Po natančnem opisu sumljivih postopakev je pričela policija opisane primerjati z onimi, katere že ima kot delomirneže v svoji evidenci. Primerjava ni bila brezuspešna in policiji se je posrečilo izslediti dobro organizirano družbo vlomilcev.

Lov za vlomilci.

Policija je osumila Franca Dobruna, čevljarja, stanujočega v Ulici na Grad št. 9, da bi znal biti udeležen pri vlomih. Policijski detektivji so se zato napotili v Dobrunovo stanovanje. Komaj so pa prišli k hiši, so opazili, da je neki pri oknu stoji možki naglo izginil, kakor hitro je ugledal bližajoče se detektive. Policijski detektivji so tudi videli, da je izgnani možki kmalu nato skočil skozi drugo okno na ulico in hotel zbežati na Grad. Policijski organi so takoj stekli za njim, zagrabili neznanca in ga odpeljali v Dobrunovo stanovanje, kjer so našli še dva tovariša. Možki, ki je hotel uteči na Grad, je bil sedar Avgust Prekuh. V Dobrunovem stanovanju se je na nahajal Franc Dobrun sam in neka Skolastika. Vse tri osumljence je policija aretirala in odpeljala na policijsko ravateljstvo.

Aretriranci so priznali 14 vlomov. — Nove aretacije.

Na policiji so aretirani Dobrun, Prekuh in 16 letna Skolastika priznali 14 raznih vlomov in tatvin, katere so izvršili v raznih skupinah, kakor so se pač sešli. Na podlagi izpovedi aretirancev, so bili nato še pripejani na policijo Jože Kušar, brezposelni zasebni uradnik, Anton Bončar, čevljar in Josip Kresal, mizar. Vsi vlomilci so iz Ljubljane in so se potikali po raznih skritih krajih. Nadalje aretacije ostalih članov vlomilske družbe se še izvrše. — Kakor se je doslej dogajalo, je vlomilska družba izvršila dne 19. marca vlom v stanovanje gostilničarke Keršić v Sp. Šiški. Pri vladu so sodelovali Dobrun, Prekuh in Skolastika. O vladu smo že svojačasno podrobno poročali. Novo je le še to, da so drugi dan vlomilci prinesli nazaj na Keršičevo dvorišče usnjar rjav možki suknjič in žensko lopo, bržkone zato, ker se niso upali prodati teh predmetov. Pri Keršiču je bilo vmipljeno v ravno isto sobo že leta 1922 in pokradenega za 2000 Din raznega blaga. Ni izključeno, da so ta vlom izvršili člani aretirane vlomilske družbe.

Aretriranci so nadalje vmiplili v buifet na Dolenskem kolodvoru in pokradli za 1000 Din raznega blaga. Dalje so poizkusili vmipliti pri čevljarju Dolencu v Florjanski ulici št. 16, kjer so pa bili prepejdeni od stražnika. Vlomilska družba je kradla pri Lovšinu, v Gradščini in na Tržaski cesti pri Visjaku, kjer je odnesla srebrnine v vrednosti 2000 Din. Vlomilci so nadalje izropali izlozbeno okno trgovine Bračko na Dunajski cesti, kjer so odnesli za 1300 Din blaga. V Sodni ulici št. 6, so ukradli iz podstrešja Štrausovi za 2000 Din obleke in iz podstrešja hiše na Dunajski cesti št. 17 za 500 Din perila. Aretriranci imajo na vesti vlom v pisarno dr. Pirca v Ciglatovi ulici, kjer so navrtali blagajno. Zakrivil so končno tatvine pri trgovcu Krusiču, pri štefanji Klemenčičevi na Vožarski poti, pri starinarici Mariji Prekuhovi in v Orehkovi trgovini v Kolodvorski ulici.

V koliko so udeleženi še pri drugih tatvinah, bo pokazala nadaljna preiskava.

Prekuh poizkuša še enkrat ubežati.

Ko so na policijskem ravateljstvu prepeljali Prekuha iz zaporov v pisarno, da bi ga fotografirali, je zbežal po stopnicah čez ograje in vrtove proti Rožniku. Trije stražniki so skočili takoj za njim in posrečilo se jim je, da so Prekuha s pomočjo pasantov zopet ujeli in spravili na varno.

Branislav Nušić:

Moje bistro dete.

Čudno je pri meni to, da mnoge dogodke in pojave že naprej predvidevam. Tako sem na primer že v petem mesecu po poroki predvideval, da bom imel otroke. Prvi je bil sin s plavimi očmi, ki so postali najprej sive, na to rjave in končno črne. Je razborito dete s čudnimi znanostmi. Tako mi je na primer z največjim zadovoljstvom rul dlačico za dlačico in dopuščal, ker mi je tašča rekla, da se to zadovoljstvo za očeta, če mu otrok poruže bice. Pa ne samo to, moja tašča je, da bi pripravila čimveč veselje. Še sama napolnila malega tirana, prigrvajoč mu neprestano: čup, čup, čup!

Toda to so bili prvi detinski dnevi, ki pripadajo bolj materi nego očetu. Še čez nekaj let je moj sin že toliko dorasel, da me vsa skrb za njegovo vzgojo pripadla meni kot očetu. Če rečem skrb, to ni kar tako zaradi besede: bila je res prava skrb. Dokler je bil majhno preskakoval plotove, sem se nekoč prešel Alpe; dokler mi je skakal preko glave sem se tešil z mislijo, da bo zidil in troje, ki bo preskočil troje ob je kradel sosedova jajca, sem se in tudi ko je kradel sosedova jajca, sem se še vedno Napoleon. Nazadnje je pa počel take stvari, da se nisem mogel več tolažiti, ker je vedel, da se nisem mogel več tolažiti, ker v kulturni zgodovini. Tako je na primer kradel sosedova okna; to pa še ni bilo

najhuje, ker so gotovo tudi mnogi drugi veliki ljudje razbijali okna; vzel je celo moje praznično sukno, jil odsekla rokave in ovratnik ter napravil iz nje zastavo, pod katero je zbral veliko vojsko, obkolil našo hišo in jo potem na znak za napad, brez obzira na okna, vrt in ostalo, osvojil in vprizoril kakor vsaka zmagovala vojska, po osvojeni trdnjavi pokoli, ali z drugimi besedami, posekal je glave vsem piščancem in kokosim.

To me je seveda napolnilo s skrbjo in to bolj kot očeta nego kot lastnika polkane perutnine. Razložil sem svojo skrb ženi in razume se, začelo je skrbeti tudi njo. Nekega večera sva si izmenjala svoje misljenje tako, kakor ga izmenjajo skrbeti stariši. Zeno mnenje je bilo, da je dete podedovalo svojo bistrrost po meni. Tudi moje mnenje je bilo, da je dete bistro, da pa brez vsake potrebe pretirava v manifestiranju svoje bistrbine in da bo tako brez haska potrošilo svojo moč in upropastilo v sebi bodočega velikega človeka. Naposled mi niti ni bilo toliko radi tega, da propade v njem velik človek, ker čemu naj bi prišel tudi v vrsto nepotrebnih in za Srbijo brezkoristnih ljudi, bal sem se tem več na splošno, da ostane bister, ker sem bil prepričan, da potem prvič ne postane nikdar srbski minister, drugič, da se bo lotil ponarjanja revizijskih priznalic ali pa taksnih znamk. Ako ne to, bo pa vsaj sklepel spretno krive račune, separil državo pri davkih, ponarejal podpise na mečih in listinah itd. in delal sploh tako kakor delajo v Srbiji bistri ljudje. Z ozirom na te sposobnosti bi postal edino lahko (srečni) načelnik, občinski predsednik, davčni nadzornik, poštar ali pa končno blagajnik kakega denarnega zavoda. Meni pa

nobeden navedenih stanov ni bil všeč in sem bil tako proti temu, da bi bil sin preveč bister.

Ta skrb me je strašno grizla, kakor sploh more grizti skrb človeka, posebno če očeta, ki ima preveč bistro dete. Nazadnje me je dovedla do sklepa, da povprašam za svet nekoga našega slavnega pedagoga, člana prosvetne zveze in vseh komisij za preuredbo pouka, avtorja mnogih učnih programov, častnega člana društva za vzgojo dece in pisca sledečih znamenitih del: »Mati kot vzgojiteljica otrok« (I, II, in III. zvezek, še nedovršeno delo). »Kako se v otroku vzgajajo državljanske vrline« (javno predavanje v kazini). »Grehi roditeljev« (z mottom na platnicah: »Grehi otrok so grehi njihovih staršev«) itd.

Ravno večer sem bil pri gospodu pedagogu in zelo mi je bilo žal, da sem ga motil pri delu, ki se, kakor mi je povedal, nanaša zopet na vzgojo dece. Sprejel me je prijazno in mi ponudil stol, toda komaj sem sedel, že sem kriknil in odskočil, tipajoč se nedostojno pred gospodom pedagogom.

— Ah, ah, ah, — je vzklilnil siromak ter me pričel tudi sam odpirati — oprostite, tisočkrat oprostite! To je napravil maj najstarejši. Ah, tako je neboljen. Vidite, nastavl je iglo na stol. To stori večkrat, Oprostite!

— In tako imate večkrat priliko gledati, kako skačejo gosti s stolcem — sem odgovoril malo pikro, ali ker nisem bil naveden gost, ampak prošnik, zadržal jezo in zopet sedel.

Nisem niti obrazložil počemu sem prišel, že je priletela iz sosednje sobe v steklena vrata copata in razbila šipo na tisoč kosčkov.

— Zarko! — je kriknil prestrašeno g. pedagog — kaj vendar počenjaš, za božjo voljo!

Skozi nastalo odprtino se je pokukala v sobo ljubka otroška glavičica z besedami: — Vreči sem hotel copato v mamo, ker mi niso dali ključa od omare.

— Eh, oh, eh, kako si poreden, kaj ne vidiš, da je tu gospod.

Otrok me je pogledal, na to pa se mi popačil tako srdito, kakor da bi mu jaz ne hotel dati ključa od omare. Naposled se je g. pedagog globoko zamislil in mi pričel dajati obirne nasvete, kako naj vzgojim svojega sina. Povedal mi je tudi, kaj moramo čitati; priporočil mi v prvi vrsti svoja dela ter mi pričel dokazovati, da sem sam kriv hudobije svojega sina. Z visokim in grmečim glasom mi je citiral motto s svojih platnic: »Grehi otrok so grehi njihovih roditeljev« — Takrat pa se je oglašil s ceste krak otrok in mimo hiše je korakalo preko 50 po vojaško razporejenih dečkov. Četi je poveljeval pedagogov »najstarejši«, pred njo se je pa vila velika zastava, napravljen iz rdečih baržunastih zavese (in ravno v tem momentu je g. pedagog opazil, da je manjka ravno na njegovem oknu pol. Vsi vojski so nosili na ramenih palice, na glavah pa trokrotne papirnate kape.

Pedagog je pogledal skozi okno, najprej mirno, na to pa je prebledel, skočil k mizi, naglo odprl predal in se, ko je videl, da je prazen, pričel kakor blazen tolči po glavi.

— Ah, gospod, ah, ah, ah!

— Kaj se je vendar zgodilo?! — sem ga vprašal začuden.

— Upropaščen sem, popolnoma upropaščen — je pričel jadicovati. — Več kot

šest mesecev sem pisal noč in dan četrti zvezek mojega dela »Hiša kot vzgojiteljica dece« in dokončal sem ga komaj pred desetimi dnevi. Pomislite, pred desetimi dnevi...

— To je zelo lepo, ali ne razumem, zakaj ste...

— Ali ne vidite onih kap na otroških glavah; moj najstarejši je vzel tu iz miznice rokopic in napravil iz njega kape svoji vojski!

So na svetu hudobni ljudje kakor jaz, ki se v takih trenutkih prav radi smejejo, tembolj je pa šlo na smeh meni, ker me je ta razgovor s pedagogom potolažil glede mojega sina, ki vendar niti ni sin pedagoga. Čeprav se pa nisem smejal glasno, se vendar nisem mogel premagati, da ne bi povedal g. pedagogu par primernih besed. — Zdi se mi, gospod profesor — sem rekel — da je vaš »najstarejši« zelo nadarjen. Postal bo gotovo dober in strog kritik, a kar je glavno, nasprotnik teorij, iz katerih si, kakor vidite, dela kape.

— Kaj hočemo, gospod, — je rekel pedagog — saj veste, da čevljar navadno nima dobrih čevljev.

Dnevne vesti.

Ljubljana, 27. marca.

Kaj je z ljubljanskim mandatom?

Ko bi moral profesor Reisner dne 1. januarja letošnjega leta glasom pogodbe položiti svoj mandat, so se izgovarjali demokraciji, da je izgubila narodno-napredna stranka pravico na ljubljanski mandat, ker ni poravnala na njo odpadajočih volilnih stroškov. Ko je nato Narodno napredna stranka položila denar in izbila tako demokracijo izgovor iz rok, pa je dejalo besedolomno demokratsko načelstvo, da prof. Reisner ne sme odložiti svojega mandata, ker bi dr. Ravnihar podpiral radikalno vladno.

Sedaj pa se je izrekel za radikalno vladno tudi prof. Reisner, pa čeprav je večina demokratskega kluba odločno proti radikalni vladi. Se veči profesor Reisner je celo pomagal v korist radikalov razbiti demokratski klub. Naše ljubljansko demokratsko načelstvo pa korak prof. Reisnerja ne samo odobrava, temveč je celo samo sililo prof. Reisnerja, da zapusti demokratski klub.

Kakšen argument pa imajo sedaj slovenski demokrati, da ne pristopijo prof. Reisnerja k spoštovanju dane besede? S čim pa opravičuje sedaj prof. Reisner, da še ni odložil ljubljanskega mandata? Ali je slovenska demokratska stranka res popolnoma pozabila na čast? Ali je v resnici izgubila zadnje srago poštenja?

Gospode iz demokratskega načelstva bi opozorili na to, da predvideva nova vlada, kateri gospode nakrat tako navdušeno ploskajo, skupen nasop vseh državnotvornih elementov pri volitvah.

Ali se gospode zavedajo, da je skupen nastop nemogoč s stranko, ki ne spoštuje dane besede? Ali se gospode zavedajo odgovornosti, ki pade na nje, če še naprej kršijo dano besedo?

Vprašanje ljubljanskega mandata je življenjsko vprašanje za slovenske demokrate.

Ni naša nesreča, če si bo demokratsko načelstvo na tem vprašanju izkopal svoj grob.

— Da bi »Jutro« v vsakem oziru prekalalo vse druge liste, prinaša v zadnjem času poleg macafizelnovega klepetanja in raznih pornografskih nečednosti, tudi slike. Po večini so sicer Jutrovi portreti takšni, da človek ne spozna portretirancev, pa čeprav je pod njimi napisano, kakaj portret predstavlja. Ampak to nič ne de, zakaj »piki« so pa le.

— Fej! Zgodilo se je, da je bil v ljubljanskem hotelu presenečen duhovnik, ko je prenočeval z neko gosposi. Takoj je pograbilo »Jutro« ta dogodek in ga s škodljivo naslado serviral v svojem macafizelnem uvodniku svojim bralcem. Pri tem se je »Jutro« celo tako spozabilo, da je opisalo gosposi tako, da bodo v njem bivali vsi vsi znani o njenem koraku. Greh duhovnika je približno enako velik, kakor je greh zakonca, ki seže po prepovedanem sadu. Mišljimo pa, da bi »Jutro« dejalo »Slovenec« feje bi ta škodljivo kazal na demokratskega zakonca, ki je skočil čez ograde in je bil zasaden. So pač stvari, ki so čisto osebnosti in ki javnost prav nič ne brigajo. Fej listu, ki vliči na dan tudi takšne stvari!

— Prvi patentni advokat, bivši inšpektor uprave za zaščito industrijske lastnine arhitekt Radovan Ivačković je položil pred posebno komisijo v Beogradu izpit za patentnega advokata. To je prvi slučaj, da je dosegel inženir pravico do naziva patentnega advokata.

— Promocija. V Pragi je promoviral za doktorja vseh zdravstvih v. dr. Lavrič iz Nove vasi pri Rakeku. Inženirski izpit na visoki tehnični šoli v Pragi je pa položil g. Franjo Lukman iz Ormoža.

— Iz poštne službe. Premeščeni so: Tajnik III. razr. Anton Suhač od poštnega ravnanstva v Ljubljani k poštnemu ministru v Beograd; činovnik VI. razr. Karel Vrančič od pošte Ljubljana 1 k pošti Ljubljana 2; poštarica V. razr. Mila Turk od poštnega ravnanstva v Ljubljani h glavni pošti v Beograd; poštarji oziroma poštarice VI. razr. Magda Ločin iz Ljubljane v Kamnik, Ivan Dravček iz Ljubljane v Maribor, Reza Priatelj iz Grobelnega v Kranj in Alojzij Knez iz Ljubljane v Kranj.

— Ostanke na državno službo so podali: poštarici I. razr. Vera Plehan v Vidnu-Dobrepolju in Natalija Zemljak v Radečah pri Zidanem mostu, dnevniki Mihajlo Karunov v Ptuj ter tehnični uradnik Anton Lotrič pri poštnem ravnanstvu v Ljubljani. — Trajno je upokojena poštarica VI. razr. Marija Perčič na Jesenicah (Gorenjsko).

— Gremil trgovcev v Ljubljani, gremil trgovcev Ljubljana-okolica in Zveza trgovskih gremiljev in združb za Slovenijo v Ljubljani, naznanjajo, da se s 1. aprilom t. l. preselijo iz svojih pisarniških prostorov Gradišče 17 v nove prostore palače Kreditne banke I. nadstropje. Vhod iz Aleksandrove ceste.

— Narodni Dom v Vranji. V Vranji se je ustanovil odbor za zgradbo Narodnega doma. Člani odbora so tamošnji najuglednejši meščani. V domu bodo koncentrirane vse tamošnje kulturne in humanitarne ustanove.

— Znižana vozna cena. Prometno ministristvo je dovolilo 50 odstotkov znižanje vozne cene za udeležnike kongresa pevskega društva, ki se vrši 5., 6., in 7. aprila v Ljubljani.

— Konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani pozivlja tem potom vse v Sloveniji se nahajajoče češkoslovaške državljane, rojene leta 1902, 1903 in 1904, da se v najkrajšem času, najpozneje pa do 10. aprila 1924 pismenim potom prijavijo tokajšnjemu uradu ter navedejo poleg rojstnih podatkov ter mesta pristojnosti v CSR tudi natančen naslov. Ti podatki so konzulatu potrebni vsled naborov, ki se bodo vršili v mesecu aprilu. Dan nabora bo pravočasno v časopisih objavljen.

— Narasčanje Donave in Save. Donava zadnje dni stalno narašča za 20 do 40 cm nad normalo. Razni donavski nasipi se nahajajo v veliki nevarnosti. Voda je preplavila že vse nižje ležeče kraje. Prav tako kot Donava narašča tudi Sava, katere vodno stanje je 180 cm nad normalo. Vendar pa naraščanje Save še ni tako silno, da bi bilo pričakovati katastrofe.

— Angleški profesorji v Beogradu. Meseca maja pride v Beograd 30 angleških profesorjev. Iz Beograda odidejo profesorji v notranjost Srbije in si nameravajo ogledati vse važnejše kraje. Iz Srbije odidejo angleški profesorji v Makedonijo, od tu skozi Črnogorje v Boko Kotorsko, od kjer se bodo vrnili v London.

— Še kabinet ministra pravde Stojan Jovanović je razrešen svoje službe in je na njegovo mesto postavil Radoslav Bogdanović, sekretar ministristva pravde.

— Ostanke na državno službo je podal stavbni inž. g. Alfred, nameščen pri ljubljanski direkciji državnih železnic. Čim se prične stavbeno gibanje, je pričakovati, da bo odpovedalo svojo službo vsled skrajno slabih gmočnih razmer še več državnih inženirjev.

— Prevedba učiteljstva. Prevedba učiteljstva po novem zakonu za javne nameščenice je končana in je prevedenih v Srbije, Crngoriji in Vojvodini 7587 učiteljev, v Hrvatski 3875, v Sloveniji 2976, v Dalmaciji 1019 in v Bosni in Hercegovini 928 učiteljev. Odloki o prevedbi so izgotovljeni in je pričelo ministristvo prosvete z ekspedicijo. Kdaj bodo učitelji prejeli odloke v roke, odvisi od pokrajinskih uprav.

— Zasebni franciškanski gimnaziji v Kamniku je odredilo ministristvo prosvete pravico javnosti.

— Šolska služba v Sloveniji. Po odloku ministristva prosvete ima nadzorstvo nad šolami v ljubljanski oblasti dr. Stanko Bevk, ki je obenem še prosvetnega oddelka za Slovenijo, dokler ne bo končana likvidacija. Kot referenta uradujeta v prosvetnem oddelku dosedanja nadzornika Josip Wester in Engelbert Gangl, katerima so še dodeljeni Ivan Abram, Josip Bajc, Fran Resnik, Mimi Resnik, Narte Velikonja, Ignacij Zima in Ana Zupančič. Nadzorstvo nad šolami v mariborski oblasti je poverjeno dr. Janku Bezjaku, kateremu sta dodeljena kot referenta dr. Leopold Poljanec in Fran Gabrsek. Referentu v mariborski oblasti so dodeljeni Marija Fink, Josip Miklavčič, Nikola Obradović, Viktor Lichtenberg, Vida Primožič, Ivan Kock in Josip Vokal. — Ljubljansko gledališče bo odsljed podrejeno naravnost ministristvu prosvete; muzej in školska knjižnica je podrejena prosvetnemu referentu pri ljubljanski oblasti. Dosedanja gospodarsko-upravna referenta dr. Milko Lubec in dr. Ivan Karlin, sta stavljena na razpolago notranjemu ministristvu, dosedanja poročevalca za vere Viktor Sieska pa ministristvu ver.

— Udeležencem skupščine Zveze slovenskih zborov dne 6. aprila t. l. je ministristvo saobračaja z odlokom z dne 20. marca t. l. št. 5064 dovolilo ugodnost polovične vožnje na železnici. Vsak udeležec naj si pri nastopu vožnje kupi celo karto, ki velja tudi za povratek, če se izkaže s potrdilom predsedništva Zveze, da je bil na skupščini. Zbori morajo svojim članom izstaviti tozadevne legitimacije.

— Olimpijske srečke so že v prometu. Opozarjamo nanje vsjo javnost, da kupuje srečke ter omogoča tako naši državi udeležbo na VIII. Olimpijadi. Cena srečkam je 10 Din. Zrebanje bo v juniju. — Kupujte olimpijske srečke!

— Meteorološka postaja v Splitu. Mestna občina v Splitu je sklenila, da osnuje mestni meteorološki observatorij. Vodstvo observatorija je poverjeno strokovnjaku prof. Machiju.

— Poljedelski tečaj v vojski. Poljedelsko ministristvo se je odločilo, da tekem leta otvori poljedelske tečaje za vojsake v vseh divizijah. Prvi poljedelski tečaj se otvori za vojsake iz beograjskih polkov.

— Umetniška razstava v Kranju. Razstava, ki jo je priredil akademski slikar Franjo Kovač v Kranju ostane vsled velikega obiska odprta še do nedelje dne 30. t. m.

Ljubljana.

— Osebnost iz avstrijskega konzulata v Ljubljani. Generalni konzul g. dr. Kuhluss je imenovan za avstrijskega odpravnika poslov v Sofiji, kamor odide tle dni. G. dr. Kuhluss je v tukajšnjih krogih vsled svojega konzulantskega nastopanja užival splošno spoštovanje.

— Iz češkoslovaškega konzulata. Ataše češkoslovaškega konzulata v Ljubljani g. dr. Gustav Záhorský je bil imenovan za vicekonzula na dosedanem mestu.

— Predavanje v društvu »Soča« v Ljubljani. V soboto dne 29. t. m. predava v saloni pri »Levu« g. prof. Saša Santel, in sicer o grafični umetnosti. K temu lepeu in poučnemu predavanju vabimo člane, prijatelje in drugo cenj. občinstvo. Začetek ob 9. zvečer. Vstop vsem prost.

— Slovenska Matica ima svoj občni zbor dne 1. aprila t. l. ob 10. uri 30 min. dopoldne v svojih prostorih z dnevnim redom 1. Poročila odbora, 2. Volitev novega odbora, 3. Slučajnosti.

— Predavanje Ljudske univerze. V ponedeljek 31. marca bo v mali kazališki dvorani predaval urednik Božidar Borko o Wilsonu. Začetek ob 8. uri zvečer.

— Revne otroke lahko razveselite, ako kupite srečke društva »Atena« in jih poklonite šolskim vodstvom v razdelitev. Podarjene srečke sprejema vsak dan gđ. Kajzeljeva v društveni telovadnici na Mladiki.

— Otroška postelj z opremo in novo moško kolo sta glavna dobijka srečevalca za otroke. Kdor želi sreče ali hoče nuditi otrokom malo veselja, naj kupi srečko za Din 2. — v trafiki Sever, Selenburgova ulica. Razdelitev dobikov v najkrajšem času v Ortopedski telovadnici društva »Atena« na Mladiki.

— Otroci! Mamice! Oglejte si izložbo pri tvrdki »Elite«, Prešernova ulica. Za Din 2.—mного veselja!

— Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je izročila gđ. Minka mesto cvetja na grob pokoj. Janke Wifanove 250 Din. Iskrena hvala!

— Pobegnili je iz svojega stanovanja v Prisojini ulici št. 1, gosposična J. R. iz Gorenjske. Vzela je s seboj svoje stvari, pozabila pa je gospodinjici plačati hrano in stanovanje.

— Policijske ovadbe. Včeraj so bile prijavljene te-le ovadbe: 3 radi tatvine, 1 radi telesne poškodbe, 1 radi grožnje telesne varnosti, 7 radi cestno policijskega reda, 3 radi paslega kontumaca, 1 radi pijanosti, 2 radi nedostojnega vedenja, 1 radi prekrščenja policijske ure, 1 radi kaljenja nočnega miru in 1 radi prepovedane posesti orožja.

— Ukradeno kolo. Iz veže gostilne pri »Levu« na Gosposvetški cesti je bilo ukradeno kloparskemu mojstru Jerančiču črno pleskano skoraj novo kolo, znamke »Styria«, vredno 2000 Din. Na kolesu je bilo gravirano lastnikovo ime.

— Na rednem občnem zboru društva slušateljev jur. fak. v Ljubljani je bil izvoljen za polletni semester 1924 odbor: predsednik: Smajd Al., cand. iur., podpredsednik: Grnovšek Srečko, cand. iur., tajnik: Korčec Adolf, stud. iur., blagajnik: Smid Loize, cand. iur., knjižničar: L. Lichtenwallner Milan, cand. iur., knjižničar: Bučar Jože, cand. iur., odbornik: Bele Ivo, cand. iur.

Maribor.

— Dve izjavi prinaša četrtkov »Tabor« v katerih obžaluje njegov odgovorni urednik, da je krivično napadal g. notarija Košenilo v Gornjem Gradu in g. Pevca v Mozirju ter plača, ker sta oba gospoda umaknila tožbo, po 100 Din v fond mariborske in celjske dijaške kuhinje.

— Sestanek čebelarjev. V nedeljo 30. t. m. se vrši pri čebelnjaku III. deške osnovne šole v magdalenskem predmestju prvi letošnji sestanek čebelarjev iz Maribora in okolice.

— Zaključek zajejerejske razstave. Na praznik 25. t. m. se je zaključila zajejerejska razstava, ki je bila odprta tri dni v lopi in stranski prostorih hotela »Stara pivarna«.

— Razstava, katero je aranžiralo Prvo zajejerejsko društvo za Slovenijo je uspela jako dobro. Nudila je lep pregled različnih zajejijih pasem, ki se pri nas goje, in mnogobrojnih predmetov, ki se izdelujejo iz zajejije kože in dlake, kakor pokrival, plaščev, rokavic, plenin, čevljev, torbic itd. Tudi obisk občinstva je bil primeroma dober.

— Čudna pleteta. Pod stopniščem tukajšnjega okrajnega sodišča se nahaja še danes v šestem letu po razpadu Avstrije, slika cesarja Franza Josefa, »smolečega za mir narodov«. Mislimo, da je taka pleteta popolnoma neumestna in da taka slika nikakor ne spada več na tako mesto.

— Brumne duše morajo biti čitatelji mariborskega glasila Slovenske banke, ubogega »Tabora«, da prenesejo vso grobo hrano, katero jim nudi. Več kot eno leto je ta list prav tako kakor drugo glasilo iste banke »Jutro«, hranil svoje čitatelje z najhujšimi posvanki na radikale in na Pašičevu vlado in vsaj pol leta je sedaj pel slavo opozicijskemu bloku in Davidoviču, sedaj pa je v številki od četrtka naenkrat »po dovednem(!) razkolu v demokratski stranki«, pričel peti slavo Pašiču in Pribečiču ter anatimizirati opozicijski blok in Davidoviča. In v isti številki, čujte in strmite, si je upal ta list obregnuti so tudi ob naš uvodnik od srede ter zapisati to-le: »Organ g. Pucija. Deržica in dr. Ravniharja, od Jadranske banke izdajani radikalni »Narodni Dnevnik« se naprej lomi kopje za radikalijo. — Je res tragikomično: g. Pucelj sedaj v opoziciji v zemljoradniškem klubu, ki je najhujši nasprotnik radikalov, njegov organ »Narodni dnevnik« pa poje radikalom hozoana«. Naš list je radikalni stranki vedno priznal kar zasluži, tako od začetka in tako danes; ostal je dosleden. Na to čednost, ki jo smešni »Tabor« ne pozna, je naš list tudi lahko ponosen. »Tabor« nal, mesto da se zaletava v naš list, pazi, da ne bo pisal več takih budalost kakor pred par dnevi, ko je obvestil svoje čitatelje, »da bo Pašič poveril mandat za sestavo nove vlade najbrže Davidoviču.« Hic Rhodus, hic salta!

— Vlom in tatvina. V kurnik barona Twilka v Karčevini se v noč od srede na četrtak vlomili neznanj tatovi in odnesli 20 dragocenih kokiših stare štajerske rdeče pasme. Eno kokišo so zadavljivo pozabili. Sled vodi po cesti med starim in novim mestnim vrtom v mesto. Za onega, ki tatove izsledí, je razpisana nagrada 300 dinarjev.

— Sestanek čebelarjev. Prvi sestanek mariborskih čebelarjev se bo vršil v nedeljo 30. t. m. ob 10. dopoldne pri čebelnjaku III. deške ljudske šole.

Od 27. do 30. marca:

Veseloigra

Čaša vode

V glavni Mady Christians.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

vlogi:

MADY CHRISTIANS.

Celje.

— Cenilna komisija. Za politični okraj Celje (okol.) je imenovan delegat ministristva financ za člane cenilne komisije: Ivana Habjana, mesarja, posestnika in gostilničarja v Šmarju pri Jelšah; Jakoba Klenovca, strojnika v Trbovljah; Dominika Bezenška, star. Stražica pri Frankolovem; Konrada Elsbacherja, trgovca, Laško; za namestnike: Fr. Oseta, trgovca, Vransko; K. Goligranica, stavbenika v Gaberju ter Antona Fazarinca, pos. in gostilničarja na Ostrožnem.

— Smrtna kosa. Umrla je dolgoletna prodajalka sadja na Glavnem trgu Ursula Rehar.

— Mestno gledališče. V soboto popoldne ob 16. uri se vprizori »Vzgojitelj Lanovec« kot dijaška predstava.

— Predavanje. Kakor smo že poročali, prireditelj v soboto Sokolsko društvo v Celju javno predavanje. Predaval bo g. prof. Jos. Jeras iz Ljubljane »o umiku čez Albano v letu 1915«. Predavanje se bo vršilo ob 20. uri v mali dvorani Nar. doma. Bo zelo zanimivo in je že v Ljubljani vzbudilo občo pozornost.

— Živinski sejem. V sredo se je vršil na Teharju pri Celju občinski sredstveni živinski sejem. Kakor običajno teharski sejmi, je bil tudi do dobro obiskan in je bilo prignane precej živine. Kupčija je bila precej živahna. Cene živini so precej nazadovale. Voli so se prodajali po 12.50—13 Din za kg žive teže.

— Novo mesto. — Podmladek Rdečega križa na gimnaziji je priredil v soboto večer v Narodnem domu Nušičevu veseligo »Navaden človek« v režiji g. Delaka, ki se je izkazal prav spretnega. Igra je uspela dobro. Tako se komaj začeti »Podmladek« na gimnaziji prav lepo in hvajno razvije, dočim na osnovni šoli nekam stoji. Otroci v teku skoraj dveh mesecev niso nič vsega dobili, kar jim treba, tako n. pr. »Igre za dobro zdravje« itd. In se že disugistirajo nad tako krasno organizacijo, za katero so prej kar goreli. V Ljubljani bi lahko mislili pri »P. R. K.« tudi na novomeške »Podmladkarje«. Hvalevredno pa so se začeli ti sami zanimati za snago in red v šoli. Šolski odbori poslujejo v nekatereh razredih naravnost vzgledno. Znaša menda že vsemu slovenskemu svetu kulturna sramota Novega mesta, ki nazadnjače za vsako rovtarsko vasio, in pušča rastočo

— Celje. — Cenilna komisija. Za politični okraj Celje (okol.) je imenovan delegat ministristva financ za člane cenilne komisije: Ivana Habjana, mesarja, posestnika in gostilničarja v Šmarju pri Jelšah; Jakoba Klenovca, strojnika v Trbovljah; Dominika Bezenška, star. Stražica pri Frankolovem; Konrada Elsbacherja, trgovca, Laško; za namestnike: Fr. Oseta, trgovca, Vransko; K. Goligranica, stavbenika v Gaberju ter Antona Fazarinca, pos. in gostilničarja na Ostrožnem.

— Smrtna kosa. Umrla je dolgoletna prodajalka sadja na Glavnem trgu Ursula Rehar.

— Mestno gledališče. V soboto popoldne ob 16. uri se vprizori »Vzgojitelj Lanovec« kot dijaška predstava.

— Predavanje. Kakor smo že poročali, prireditelj v soboto Sokolsko društvo v Celju javno predavanje. Predaval bo g. prof. Jos. Jeras iz Ljubljane »o umiku čez Albano v letu 1915«. Predavanje se bo vršilo ob 20. uri v mali dvorani Nar. doma. Bo zelo zanimivo in je že v Ljubljani vzbudilo občo pozornost.

— Živinski sejem. V sredo se je vršil na Teharju pri Celju občinski sredstveni živinski sejem. Kakor običajno teharski sejmi, je bil tudi do dobro obiskan in je bilo prignane precej živine. Kupčija je bila precej živahna. Cene živini so precej nazadovale. Voli so se prodajali po 12.50—13 Din za kg žive teže.

— Novo mesto. — Podmladek Rdečega križa na gimnaziji je priredil v soboto večer v Narodnem domu Nušičevu veseligo »Navaden človek« v režiji g. Delaka, ki se je izkazal prav spretnega. Igra je uspela dobro. Tako se komaj začeti »Podmladek« na gimnaziji prav lepo in hvajno razvije, dočim na osnovni šoli nekam stoji. Otroci v teku skoraj dveh mesecev niso nič vsega dobili, kar jim treba, tako n. pr. »Igre za dobro zdravje« itd. In se že disugistirajo nad tako krasno organizacijo, za katero so prej kar goreli. V Ljubljani bi lahko mislili pri »P. R. K.« tudi na novomeške »Podmladkarje«. Hvalevredno pa so se začeli ti sami zanimati za snago in red v šoli. Šolski odbori poslujejo v nekatereh razredih naravnost vzgledno. Znaša menda že vsemu slovenskemu svetu kulturna sramota Novega mesta, ki nazadnjače za vsako rovtarsko vasio, in pušča rastočo

— Celje. — Cenilna komisija. Za politični okraj Celje (okol.) je imenovan delegat ministristva financ za člane cenilne komisije: Ivana Habjana, mesarja, posestnika in gostilničarja v Šmarju pri Jelšah; Jakoba Klenovca, strojnika v Trbovljah; Dominika Bezenška, star. Stražica pri Frankolovem; Konrada Elsbacherja, trgovca, Laško; za namestnike: Fr. Oseta, trgovca, Vransko; K. Goligranica, stavbenika v Gaberju ter Antona Fazarinca, pos. in gostilničarja na Ostrožnem.

mladino v beznico, ki je je še za podreti. To imenujejo pri nas šolo, je pa skladišče bacilov. In naš vzgledni krajni šolski svet se ne briga niti za zadostno snazanje te stare podrije in tako je mladina primorana, če noče požirati na kile prahu, skrbeti sama za čiščenje svojih učnih prostorov in z lastnim denarjem plačevati snaziliko, kot se je tle dni dogodilo. Pozdravljamo ta energični korak naših »Podmladkarjev«!

— Nov odvetnik. Na Ljubljanski cesti 34 je otvoril odvetniško pisarno dr. A. Zupančič.

— Nova mesarija. Ob Kraljevič Petrovem trgu na Ljubljanski cesti imamo novo mesarijo Golec et Purcher.

— Vrag se je prikazal v starogrski hosti. V gosti smrečini teče iz velike jame voda in od tam je prišel. Bil je silno kosmat in črn z dolgimi kremplji, rogovi in metlastim repom. Preganjal je šolske otroke do ceste in posebno zasledoval Gorenčev Misko iz Črešnjice, ki se v šoli kar ni mogla potolažiti. Kaj tiči za tem vragom, se ne da dognati, otroci pa, ki hodijo mimo, so ga vsi videli na tleh in v zraku. Tako vsaj prisegajo.

— Čudna pleteta. Pod stopniščem tukajšnjega okrajnega sodišča se nahaja še danes v šestem letu po razpadu Avstrije, slika cesarja Franza Josefa, »smolečega za mir narodov«. Mislimo, da je taka pleteta popolnoma neumestna in da taka slika nikakor ne spada več na tako mesto.

— Brumne duše morajo biti čitatelji mariborskega glasila Slovenske banke, ubogega »Tabora«, da prenesejo vso grobo hrano, katero jim nudi. Več kot eno leto je ta list prav tako kakor drugo glasilo iste banke »Jutro«, hranil svoje čitatelje z najhujšimi posvanki na radikale in na Pašičevu vlado in vsaj pol leta je sedaj pel slavo opozicijskemu bloku in Davidoviču, sedaj pa je v številki od četrtka naenkrat »po dovednem(!) razkolu v demokratski stranki«, pričel peti slavo Pašiču in Pribečiču ter anatimizirati opozicijski blok in Davidoviča. In v isti številki, čujte in strmite, si je upal ta list obregnuti so tudi ob naš uvodnik od srede ter zapisati to-le: »Organ g. Pucija. Deržica in dr. Ravniharja, od Jadranske banke izdajani radikalni »Narodni Dnevnik« se naprej lomi kopje za radikalijo. — Je res tragikomično: g. Pucelj sedaj v opoziciji v zemljoradniškem klubu, ki je najhujši nasprotnik radikalov, njegov organ »Narodni dnevnik« pa poje radikalom hozoana«. Naš list je radikalni stranki vedno priznal kar zasluži, tako od začetka in tako danes; ostal je dosleden. Na to čednost, ki jo smešni »Tabor« ne pozna, je naš list tudi lahko ponosen. »Tabor« nal, mesto da se zaletava v naš list, pazi, da ne bo pisal več takih budalost kakor pred par dnevi, ko je obvestil svoje čitatelje, »da bo Pašič poveril mandat za sestavo nove vlade najbrže Davidoviču.« Hic Rhodus, hic salta!

Gospodarstvo.

Naš izvoz v januarju 1924.

Te dni so bili objavljeni podatki našega izvoza v januarju letošnjega leta. Iz teh števk posnemamo, da je narasel naš izvoz v tem mesecu v primeri z januarjem lanskega leta za 33.186 ton v vrednosti 272.236.912 dinarjev.

Skupna številka našega izvoza v januarju 1924 je bilo 220.110 ton v vrednosti 668.989.032 dinarjev. Za sedaj moremo biti s tem izvozom po pravici zadovoljni, dasiravno ni dvoma, da bi rezultat — sicer morda ne v tonah, bil rezultat — sicer morda ne v tonah, gotovo pa v dinarjih — lahko še mnogo ugodnejši. Če primerjamo razmerje med tonažo in vrednostjo, vidimo, da doseže druge države — ne vse — razmeroma boljši efekt. To je razumljivo, kajti industrijski izdelki so vedno dražji od poljedelskih pridelkov in na tako relacijo zaenkrat pri nas ni misliti, ker naša industrija zaenkrat za večji izvoz še ni dovolj močna. Izboljšati bi se pa dalo razmerje med tonažo in vrednostjo izvoza na ta način, da bi izvažali predvsem predelane produkte in ne surovine. Potrebno močne poljedelske industrije v naši državi smo povdarjali že nešteto krat. Prilike so sedaj pač take, da zaenkrat ne moremo računati, da si sami z lastnimi razpoložljivimi sredstvi ustvarimo močno eksportno industrijo. Za to nam je neobhodno potreben inozemski kapital. Radi tega pa je tudi popolnoma pogrešno stališče, ki celo nekaterih merodajnih faktorjev, ki skusajo staviti udeležbi tujega kapitala pri nas vse mogoče zapreke.

S poljedelsko industrijo bi stvar ne bila tako težka, dasiravno ni dvoma, da nam je potreben tudi tu tuj kapital. Malce bi se morda odprnogo s spretno in smotreno organizacijo zadruštva; končno pa bi se le našli tudi inozemski kapitalisti, ki bi bili pripravljeni, udeležiti se za primerne koncesije pri zgradbi naše poljedelske industrije.

Vprašanje te je tem važnejše, ker se pojavlja v državi občutna nezaposlenost. Medtem ko izvažamo v inozemstvo surovine, za katere dobimo razmeroma mal denar, predelavamo te surovine inozemske industrije in velik del se jih vrača kot gotovi fabrikati nazaj v državo. Za te pa moramo plačevati drag denar. Zaslužijo pri tem inozemski industriji in finančniki, zaposleni so delavci v inozemstvu — naše delavstvo pa strada.

Država mora zagotoviti pri sklepanju trgovinskih pogodb zadosten izvoz predelanih poljedelskih pridelkov; s tem bo dana možnost razvoja poljedelske industrije v naši državi in končno bodo vzcvetele tudi ostale industrije, zlasti še, ker so predpogoji za njihov razvoj tako ugodni. Naša trgovinska in carinska politika imata torej važne naloge pred seboj. Če bo ta politika pravilna, se bo razmerje takoj izboljšalo.

Naši najvažnejši izvozni predmeti v januarju so bili sledeči:

Blago	Količina	Vrednost v milijonih dinarjev
gradbeni les	ton 63.502	115,5
goveda	kom 16.937	76,6
sveže meso	ton 2.224	62,7
suhe češnje	ton 6.976	60,2
jabca	ton 790	42,8
svinje	kom 8.529	28,5
turščica	ton 8.130	24,0
mesni izdelki	ton 491	22,0
sir kaškavlj	ton 478	17,4
izkopine in rude	ton 48.577	16,6
konji	kom 3.752	15,1
cement	ton 18.829	13,7
drva za kurjavo	ton 26.112	9,2
svinec	ton 790	8,8
hmelj	ton 83	7,5
fižol	ton 799	6,0
drobnica	kom 22.981	5,7
kalčjev cianamid	ton 497	5,5
predivo	ton 241	4,8
zdrav. zelišča	ton 191	4,8
pšenica	ton 1.025	4,0
kože jagnj. i jarcje	ton 65	3,6
ekstrakti za kože	ton 763	3,5
pšenična moka	ton 727	3,4

Kakor rečeno, smemo biti v celoti popolnoma zadovoljni s končnim efektom našega izvoza v prvem mesecu letošnjega leta; treba je le prizadevati, da ta efekt, kolikor se pač da, skušamo izboljšati.

Iz gornjih števk vidimo, da je bil v januarju najvažnejši izvozni predmet stavbni les, ki smo ga izvozili za 115.502.269 dinarjev in je tudi v tonaži na prvem mestu. V vrednosti (ki je merodajna za zunanjo trgovino) sledi goveja živina, ki je dosegla tudi zelo lep rezultat. Velika je razlika v izvozu svežega in predelanega mesa in že ti dve številki nam pokažeta, kako boljši bi mogel biti končni rezultat našega izvoza, če bi ne izvažali predvsem surovine, temveč predelano blago.

Važen izvozni predmet so tudi jabca (skoro 43 milijonov dinarjev). Meseca januarja, deloma tudi že v februarju, je bil izvoz jabca iz naše države zelo živahen; kupovala je Anglija, Nemčija, Francija, Švica, Avstrija in Češkoslovaška. Kasneje se je položaj za izvozno trgovino jabca precej poslabšal in je bila nekaj časa edino Nemčija pomembnejša

odjemalka in še s to so bile težave radi njenih valutnih težkoč. Zato je pričakovati, da bo ta postavka v sledečem mesecu nazadovala.

Končno naj omenimo še izvoz našega cementa, ki je dosegel lepo številko 18.829.289 ton v vrednosti 13 milijonov 670.540. Vendar bi bila ta številka lahko še mnogo večja; ravno to postavko bi mogli povečati brez vsakega truda. Treba je le odpraviti uvozno carino na ameriški cement, ki se k nam itak ne uvaža. V tem slučaju bi odpravila tudi Amerika uvozno carino na naš cement, ki ga v Ameriki zelo radi kupujejo; tako bi bila konkurenčna sposobnost našega cementa v Ameriki močno ojačana in to brez vsake najmanjše škode za naše gospodarstvo.

Uvoznih števk za januar še nimamo, kar je obžalovati, ker ne moremo ugotoviti naše trgovinske bilance za ta mesec. Upamo pa, da bo sledila tudi naša država vzgledu drugih držav, ki objavljajo te podatke skupno. Uvedba državne statistične službe nas potrjuje v tem in bi bilo le želeli, da se to uvede čimprej.

Tržna poročila.

ŽITO.

Novi Sad, 26. marca. Pšenica 322 do 330, koruza 237,50 do 242, moka »08« 515 do 525, »0« 510 do 516, »2« 450 do 456, »5« 390 do 396, »7« 240 do 280, fižol 725 do 730, otrobi 210 do 215.

ŽIVINA.

Dunaj, 26. marca. (V tisočih avstr. kron). Svinje mesnate 22 do 22,5, debele 23 do 25,5.

Zagreb, 26. marca. (Tedenski sejem, za kg žive teže.) Biki 12,50 do 13, krave, domače 1. 12,5 do 13,5, II. 12 do 12,5, III. 9 do 10, bosanske III. 9 do 9,5, junice, domače 1. 12,5 do 13,5, II. 12 do 13, bosanske 10 do 12, junici, domači 1. 13,5 do 14, II. 13 do 13,5, bosanski 11 do 12, teleta 14 do 17, voli, domači 1. 13,75 do 14,75, II. 13 do 14,5, III. 11,5 do 12, bosanski 1. 13 do 13,5, II. 11 do 12,5, III. 10 do 11, svinje, mršave 20 do 22,5, debele 22,5 do 23,5, konji (za glavo) težki 12 do 500, kmetski 6250 do 7500, srednji 5000 do 6250, jezdnji 8000 do 10.000 dinarjev. Konji za klanje 3 do 4,5 dinarjev za kg žive teže. — Deteljina, navadna 145 do 175, seno, neprešano, boljše 100 do 120, slabše 75 do 100, slama 75 do 100 dinarjev za metrski stot. — Dovož sena je bil neobičajno velik, dogov žirine slab, edino tefel in svinj je bilo dovolj. Izvoz živine je popolnoma zastal; le nekaj malega naše živine gre v Avstrijo. Povsod je opaziti nazadovanje cen.

KOŽE.

Zagreb, 26. marca. Lahke goveje 17,50, srednje 18,50, teletje 38 dinarjev za kg. 75 par odpade za manipulacijske stroške. Edino teletje kože so dosegle pravo ceno, ostale pa so bile radi neznanega povpraševanja pod ceno.

USNJE.

Zagreb, 26. marca. Kruponi, jermenski 115 Din, jermenski 158—162, črni blank 70—75, vache kruponi težki 96—100, srednji 93—95, lahki 90—92, vache polovice, težke 75—76, srednje 72—74, lahke 68—70, vrat 50—52, okrajine 36—38, cepanice 60—65 dinarjev.

UMETNA GNJOJILA.

Zagreb, 26. marca. Čilski soliter 6 dinarjev za kg (zaloge so pošle in pričakuje novih pošiljatev). Superfosfat (16%) 130 do 135, kalijeva sol 150—155, apneni dušik 320—330, kajnit (12—15%) 70—75, Thomanova žindra (17—18%) 160—170 dinarjev za 100 kg. Poslovanje je zelo živahno. Precej se uveljavlja apneni dušik, ker primanjkuje drugih dušičnih gnojil.

VINOGRADNIŠKE POTREBŠČINE.

Zagreb, 26. marca. Modra galica 10—11, žveplo 3,25—4,50, natrijev trisulfat 7, galun 5,50—6, rafija 10,50—11, dinarjev.

× Konkurenca Reke s Sušakom. Italija je dala brezplačno na razpolago približno 20.000 m² zemlje vsem — tudi jugoslovenskim — lesnim trgovcem. S tem skuša Italija onemogočiti konkurenco Sušaka.

× Tako je prav! Pred kratkim smo poročali, da je dalo vojno ministvo v neki licitaciji dobavo hangarja za balon (za več milijonov) neki nemški firmi, kljub temu, da so se udeležili licitacije tudi domače firme. Na proteste časopisja in industrijskih korporacij je vojno ministvo licitacijo razveljavilo, ker predpisuje zakon o državnem računovodstvu, da imajo pri državnih dobavah prednost pred tujimi firmami domače firme. — Tako je prav, v bodoče naj pa prizadeta oblastva vpošteva zakone sama od sebe in ne šele na razne proteste in intervencije.

× Prisilna poravnava Balkanske banke. Prihodnji narok je določen na 7. maj. Dolžnik ponuja 30 odstotno poravnavo, vlagatelji 50 odstotno. Ostanek premoženja po izvršeni likvidaciji se porabi za popolno poravnavo vlagateljem (100%). Sestavljena je posebna skupina tretjih oseb, ki garantirajo z 10 milijoni dinarjev, da bo plačana kvota in superkvota, stroški likvidacije in prisilne poravnave. Stroški prisilne poravnave in likvidacije so določeni na 6 milijonov dinarjev, ki jih bo morala plačati Balkanska banka.

× Kriza v železni industriji v Zenici. Uprava železnice v Zenici je odpuštila v zadnjem času preko 50 delavcev, ki so bili zaposleni pri Martinovi peči, kljub temu, da so delavci pristali na deseturni delavnik.

× Izvoz jabca iz Slovenije se je v zadnjih dveh mesecih zelo oživel. Preko Ljubljane je bilo izvoženih okoli 50 vagonov jabca v Švico. Radi močne produkcije ob hrvaški meji so cene nekoliko popustile in je dobili jabca že po 75 para za kos. Zdi pa se, da bodo cene nazadovale v še večjem obsegu.

× Tovorne pristojbine na Donavi. Po novi tarifi, ki stopi v veljavo 1. aprila, so znižane pristojbine za vse postaje v naši državi za 4,6%.

× Elektranja na Pali in hipotekarno posojilo. Iz Beograda poročajo, da se bodo vršila pogajanja glede podaljšanja koncesije falske elektrarne Švicarjem posebej in ne s pogajanj za hipotekarno posojilo (ki je med tem že sklenjeno).

× Hipotekarno posojilo državne Hipotekarne banke je po poročilih iz Beograda sklenjeno. Posojilo znaša kakor smo že poročali, 15 milijonov švicarskih frankov ter je sklenjeno s švicarsko bančno zvezo. Pogoj odplačila, tečaja in obrestne mere so znatno ugodnejši, kakor so bili pri prejšnjem posojilu. Posojilo se bo porabilo za zgradbe v Beogradu, del pa bodo dobile tudi podružnice Hipotekarne banke v državi, da dobijo tudi pokrajina cen hipotekarni kredit.

× Neresnične vesti o češkoslovaški kroni. Gotovi inozemski spekulantji lansirajo v zadnjem času po časopisju lažljive vesti, da stoji češkoslovaška krona pred padcem. Te laži spekulantji utemeljujejo, češ da je češki proračun pasiven, da je Češkoslovaška obremenjena z dolgom za osvojenost v znesku 70 milijard in da so se zmanjšale rezerve pravega bančnega urada finančnega ministva. Resnica pa je nasprotno, da je kritje češkoslovaških bankovcev večje, kakor predpisuje zakon in sicer znaša preko 40%, obtok bankovcev se je znatno zmanjšal in je češkoslovaška vlada podvela resolutne mere, da prepreči vsako špekulacijo s češkoslovaško krono.

× Sanacija Madžarske. Madžarska vlada bo predložila prve dni prihodnjega tedna parlamentu zakonski predlog o novi madžarski Narodni banki, ki jo predvideva sanacijski načrt. Banka bi imela 30 milijonov zlatih kron kapitala. O reformi državnih železnic bo izdelan poseben zakonski osnutek. Državne železnice bodo reorganizirane na trgovski podlagi.

× Madžarsko-rumunska finančna pogajanja so se končala s uspehom. Urečeno je vprašanje privatnih predvojnih dolgov in pa nakaznični promet. Sporazum bo v kratkem ratificiran, nakar prično pogajanja za ureditev trgovinskega prometa.

× Nemška sladkorna industrija je predelala v prvih petih mesecih letošnje kampanje približno 144.160.000 stotov sladkorne pese (v istem času predidnoče kampanje 185.840.000 stotov). V mesecih september 1923 do vključno januarja 1924 je znašala sladkorna produkcija 22.020.000 stotov surovega sladkorja (v istem času minule kampanje 28.100.000 stotov).

× Sedanja plačila Nemčije. Nemčija je po računu reparacijske komisije plačala za reparacije do 31. decembra 1923 skupno 8.411.339.000 zl. mark. Znesek 2.719.093.000 zlatih mark še ni razdeljen med upravičene države; ostali znesek 5.692.246.000 zl. mark je bil razdeljen tako: Anglija 1.318.882.000, Francija 1.814.192.000, Italija 397.932.000, Belgija 1.732.756.000, Japonska 68.368.000, Srbija 262.500.000, Grčija 20.574.000, Poljska 15.120.000, Rumunija 33.914.000, Češkoslovaška 23.153.000, Portugalska 14.855.000 zlatih mark. Od skupne razdeljene vsote odpade 1.903.544.000 zlatih mark na plačila v gotovini, 3.420.190.000 na materialne datjave in 368.512.000 zlatih mark na vrednost odstopljene lastnine.

× Sporazum o letnih plačilih Nemčije. »Vossische Zeitung« javlja iz Pariza: Po zanesljivih informacijah se je dosegel med francoskimi, angleškimi, italijanskimi in belgijskimi izvedenci popoln sporazum o letnih plačilih Nemčije v času moratorija in v prvih letih po moratoriju. Angleški izvedenci so, kakor se govori, po svojem povratku iz Londona končno veljavno privolili v ta načrt.

× Ureditve po vojni povzročeni avstrijskih in madžarskih dolgov. Avstrija in Madžarska sta v načelu odobrili od Zedinjenih držav predlagani dogovor o sestavi mešanih komisij za ureditev po vojni povzročeni terjatve.

× Belgijske finančne odredbe. Belgijska vlada je izdala več odredb za regulacijo trgovine z vrednostnimi papirji. Papirji, ki jih imajo inozemci, morejo v promet edino, če so to državni papirji. Prepovedan je tudi izvoz vsega blaga, ki je potrebno za življenje.

× Izvoz iz Zedinjenih držav je znašal meseca februarja 367 milijonov dolarjev, istega meseca lanskega leta 310 milijonov in januarja letos 394 milijonov. Na izvoz zlata odpade 505.000 dolarjev (176.000 dolarjev v januarju in 1.399.000 dolarjev v februarju 1923). Srebra so izvozile Zedinjene države v februarju za 355 milijonov, v januarju 296 milijonov in v februarju 1922 za 296 milijonov dolarjev. Uvoz je znašal februarja 355 milijonov, januarja 299 milijonov in februarja 1923 pa 296 milijonov. Uvoz zlata je znašal februarja 35.110.000, januarja 45.170.000 in februarja 1923 8.388.000; srebra februarja 7.900.000, januarja 5.928.000 in februarja 1923 3.792.000 dolarjev.

× Svetovna produkcija kavčuka 1923 je znašala 405.941 ton, konzum 411.360 ton. 72,6% celotnega konzuma odpade na Zedinjene države, 7,3% na Francijo, 5,1% na Nemčijo in 3,1% na Anglijo, ki so te količine predelale naprej. Potrebno po kavčuku za 1924 cenijo na 448.000 ton; 315.000 ton bodo od tega potrebovale Zedinjene države.

× Obtok bankovcev v Angliji je znašal 20. marca 30.905.981.000 frankov (za 23.881.000 frankov manj, kakor po prejšnjem izkazu).

× Obtok bankovcev v Franciji je znašal 20. marca 124.905.000 funtov šterlingov (137.000 manj, kakor po zadnjem izkazu).

× Kongres poštarjev. Meseca junija se bo vršil v Stockholmu kongres mednarodne zveze poštarjev. Našo državo bo zastopalo nekaj višjih poštarnih uradnikov, ki jih bo delegiralo poštno ministvo.

× Svetovna produkcija volne 1923 je znašala 66 milijonov funtov manj, kakor 1922 in je dosegla 2.604.911.000 funtov. Severna Amerika je dala 282.429.000 funtov, južna Amerika 434.823.000, srednja Amerika in Zahodna Indija 750.000, Falklandsko otočje 8.200.000, Avstralija in Nova Zelandija 670.000.000, Afrika 247.265.000, Evropa brez Rusije 546.124.000, Rusija 150.000.000, Azija 250.320.000, ostalo 15.000.000 funtov.

× Nezaposlenost v Angliji. Po uradnih statistikah znaša število nezaposlenih v Angliji že dalje časa 1.190.000. Najhuša nezaposlenost je v ladjedelnicah, kjer je 34% vsega delavstva te stroke brez dela. Nezaposlenost pri ladjedelniških mehanikih znaša 32%, pri brodarjih 21%, strojniki ključavničarjih 18%, v železni in jekl. industriji 17%, v bombarni industriji 12% in med transportnim delavstvom 16%. Najboljši je položaj rudarjev: nezaposlenost v tej stroki dosega komaj 2,4%.

× Produkcija jabca v Zedinjenih državah. Ker producirajo Zedinjene države več jabca, kakor jih pa potroši prebivalstvo, so podvzeli akcijo, da se zveča konzum jabca v državi. Za izvoz so ameriški jabca predraga, zato je edini izhod povečanje konzuma.

To in ono.

Iz zgodovine naše zemlje.

Zanimanje za preteklost naše matere zemlje je v razumnem človeku prav tako veliko, kakor zanimanje za njeno nadaljnjo usodo. Kako je nastala naša zemlja, kako se je razvijala, kako je nastalo rastlinstvo, živalstvo, človeštvo? Nastanek zemlje kot take spada v astronomijo in smo o eni številnih tez v našem listu že govorili v sestavku »Življenje svetov«. O nastanku organskih, to je živih bitij, nimamo seveda nobene pisane kronike, edina knjiga iz katere lahko čitamo davno zgodovino, je knjiga narave same, ki hrani na svojih čudežnih straneh, to je zemeljskih plasteh, ostanke najrazličnejših pradednih rastlin in živali, prav tako, kakor hrani knjiga poezij kake stare device med svojimi listi orumenelo cvetje davnih mladostnih ljubimcev. Psiholog bo znal iz spominke arheolog pa zna ravno tako čitati tudi preteklost naše starije zemlje iz »spominikov« ohranjenih v njenih zemeljskih plasteh.

Ko je človeštvo odkrilo to skrivnostno in čarobno spominiko knjigo naše zemlje in so se arheologi naučili čitanja, so pričeli odgrinjati list za listom, plast za plastjo in pred našimi očmi so vstajala pradedna stotisočletja in milijonletja. Neumorni raziskovalci so prodirali vedno dalje in dalje, iz dobe v dobo, dokler niso prodrli do skrajnih spodnjih plasti, kjer ni več mogoče najti ostanikov. To prvo dobo so nazvali »predkambrijska doba«. Iz te dobe nimamo nobenih podatkov, nobenih okamenin, ker se je kamenje te dobe preoblikovalo in zdrobilo vse, kar je morda krilo. Ta prva doba sega nazaj v neskončnost, do nastanka naše zemlje in v tej dobi je brez dvoma nastalo prvo organsko življenje. Nad to prvo, popolnoma zabrisano stranjo spominke knjige naše zemlje se nahaja druga stran, ki je že splošneje popisana, čeprav le z medlimi, skoro ne popolnoma zabrisanimi slovi. Ta stran je plast »kambrijske dobe« ali »kambrij«. Njen začetek se zove »algonkija«. Tu najdemo že ostanke bogatega življenja, ki pa ima seveda že dolgo preteklost. Tej drugi dobi zemeljske zgodovine je sledila tretja »silurjska doba« ali »silurij«. Življenje rastlinstva in živalstva, seveda nižjega, je bilo tedaj že bolno razvito. Po vodah je takrat nrgolelo raznih živali, uretenčarjev, rib pa še ni bilo; po kopnem so rastle na močvirnih pobrzihih raznotere rastline primitivnega avstroja, ki jih najdemo okamenele v globokih plasteh.

Četrta doba je bila »devonska« ali »devon«. Takrat so bile tudi te prve vretenčaste živali zastopane v družbi nižjih. Porodile so se ribe in veselo oživele vode. Rastlinstvo je napredovalo do kriptogamnih vrst, do praproti in preslic. Vendar pa je bila ta doba komaj začetnica v teh vrstah, ki so se razvile do polne veljave in svetovnega gospodarstva komaj v naslednji »karbonski dobi« ali »karbon«. Ogranim gozdom velikanskih, palmam podobnih mahov, praproti in preslic se imamo večinoma zahvaliti za naš današnji premoč, ki nam omogoča, da kurimo v mrzlih zimskih dneh svoje peči in da razgrevamo parne kotle železnic, ladij, tovarnih itd. Sledeča »permjska doba« ali »perma« je tvorila nekak prehod v novejšo zgodovino zemlje. V tej dobi so se vršile velike izpremembe, ker najdemo v njenih plasteh znake ledena dobe, kakršna je nastopila tudi še pozneje.

Neprijetni, mrzli časi, so vplivali na rastlinstvo in živalstvo preobrazovalno in tako ustvarili čisto nove razvojne smerice. Ko so se pričnili toplejši dnevi, ki so rastle v tropičnosti, je dorasel na zemlji nov živalski rod, rod takozvanih navišev, ogromnih zmajevitih pošast, ki so nasevale vodo in kopno pa tudi zrak. Rastlinstvo samo se je povzpelo do gimnospermov, to je do iglastega drevoja in praprotnih palm. To je bila sedma »triarna doba« ali »trias«. Vendar pa so zavirli in gimnosperme postali pravi vladarji sveta komaj v naslednji »juranski dobi« (jura). Ti orjaki so se razvili do najvišjih možnosti in uživali pravi zemeljski raj. Glavni predstavitelji te dobe je bil fitiozaver (ithyosaurus). V sledeči »kredini dobi« (kreda) pa je nadoblasti zavriljev zopet pričela vpadati; pričeli so izumirati, dokler v poznejši dobi niso popolnoma izginili in pričajo dandanes o njihovi nekdanji eksistenci samo še koščeni ostanke. V tej dobi so pričele cveteti na zemlji tudi prve prave cvetlice, ki so danes najlepši njen okras. Kako pusto je moralo biti poprej, dokler jih še ni bilo!

Deseta zemeljska doba je ohranila na straneh svoje kronike že preglednejši material, zato so učnjaki to »terciarno dobo« (tercijer) že razdelili na poddoba »eocena«, »miocena« in »pliocena«. V tej dobi, ki je bila tudi topla, so se pričeli pojavljati prvi sesalci, ki so proti koncu že obvladovali svet. Njej pripada po dosedanjih razkritjih tudi slava, da je rodila prve ljudi, ki so se že ločili od živalstva ter se pripravljali na svojo sličnost in veljansko bodočnost. Zmagale so v tej dobi tudi definitivno cvetne rastline. Krasno razvijajoče se življenje pa so zdale v naslednji dobi hude nesreče. »Diluvijalna doba« ali »diluvij« je s svojim ledom in mrazom pokončala tisoče živalskih vrst in skoro popolnoma zatrla zadnje ostanke prastarih živali in rastlin. Bila je to velika ledena doba, ki je pokrila skoro vso Evropo in mnogo ostalega sveta z debelimi ledenimi plastmi, kakršne pokrivajo danes Grenlandijo in dežele severnega in južnega tečaja in katero so preživela samo ona živa bitja, ki so se znala prilagoditi hladnemu podnebu. Iz slona je v tej dobi nastal kosmati mamut, ki pa je nazadnje vendar popolnoma izginil. V sibirskem ledu so našli dobi našli dobro konzervirana telesa te ogromne živali, katerih eni stoji nagaženo v petrograjskem muzeju. Človeštvo je takrat že poznalo ogenj; skrivalo se je pred mrazom v podzemskih jamah in izdelovalo tudi prvo kamenito orodje in orodje.

Končno je prešla tudi ta strašna mora; nastopila je toplejša »aluvijalna doba« ali »aluvij«, to je doba v kateri živimo mi danes. Ledeni pojase so se polagoma vrnili na tečaj in živalstvo in rastlinstvo je začelo zopet svobodno dihati, se razraščati in množiti. Človek je zapustil podzemeljske jame ter si pričel sam graditi domove, napravljati kovinska orodja in orodja ter stremeti po višji kulturi. Nastajale so družine kot prve socialne oblike, zadruge, države; nastajale so nasebine, vasi in končno mesta. Izajdena je bila nazadnje tudi pisava in kar se je takrat dalje zgodilo na zemlji, imamo zapisano v knjigah, naših najboljših prijateljih, zato se nam ni treba več posluževati

skrivnostnih znakov, napisanih na plasteh naše zemlje. Taka je bila v splošnem zgodovina naše zemlje, oziroma zgodovina njenih organskih bitij.

Nova tehnika sleparjev.

Pred enim letom je zaprla prva mobilna brigada v Nois-le-Grandu nekega, kakor se je dozdevalo, nič posebno interesantnega pisanca, ki je smatral takorekoč za sport, ako je mogel »bistrosti« svoje četrti opehariti za steklenico vina. »Slučaj« ni vzbudil posebne pozornosti in policija je imela preveč drugega posla, da bi se mogla ukvarjati s tako ordinarno sodrgo. Ker pa je imel pivec, Lamprechts po imenu, na vesti že nekaj tucatov sličnih prestopkov, ga je sodišče obsodilo na pamesečni zapor v verzajski ječi.

Predstojnik zavoda je opazil, da dobiva vazabund v določenih presledkih večje vsote denarja, s katerimi si slajša življenje v precejšnji meri. Polizvedovanje so razkrila, da pošilja denar neka velika tvrdka s poštvo v najboljdennejši verzajski ulici, čije firma se je čudovito ujemala z imenom postopača: »Lamprechts & Co.« Toda morda je bil to samo slučaj. Lamprechts je najbolj znana tvrdka in Faubourg Saint Antoine v Parizu in je imela v Verzaju svojo podružnico. Kako bi mogla stati v zvezi s pijancem in znanim postopačem Lamprechtsem?

»Stiki« pa so postali kmalu jasni: pariška svetovna tvrdka je odgovorila na tozadevno vprašanje, da sploh v Verzaju nima podružnice. Policija je v vsakim dnevom bolj strela. »Tvrdka« Lamprechts je namreč obstajala samo iz dveh strojeplisk in enega korespondenta, ki pa so dobili vsi po enomeščen dopust: »šela« pa niso mogli nikjer slediti in tudi »antičnega pohištva« ter drugih dragocenosti ni bilo nikjer. Menični dolg je znašal 700.000 frankov, aktivna pa v obliki dobro ohranjenega pisarne v približni vrednosti 4000. Zanimljivo pri tem je to, da je smatral vsakdo v Verzaju, da gre za soidno trgovsko hišo, čeravno ni bilo najti najmanjšega komada pohištva: magija velikega imena...

Naravno je, da so postopaču znova prebrskali jetra. Izjavil je, da je imel stike z raznimi »gentlemen«, ki so mu pošiljali denar za svoječasne usluge. Navedel je tudi njihova imena, vendar pa opozoril k največji previdnosti: po njegovem mnenju utegnejo biti izmišljena in zapeljati policijo na napačno sled.

Med tem pa je prišla policija na s'ed še raznim drugim sleparjem, ki jih je

Izpred sodišča.

RADI TATVIN OBSOJENI.

Dekla Marija Čuš je ukradla dne 8. decembra Lizi Kokole, pri kateri je premoženje, 1000 dinarski bankovec in nož. Čuš je tatvino priznala in je bila obsojena na dva meseca težke ječe. — France Kitaz in Rudolf Pleterssek, delavca v delavnici južne železnice v Mariboru sta dne 15. decembra ukradla iz delavnice 38 kg bakra. Kitaz je bil obsojen na dva meseca težke ječe, Pleterssek pa na šest tednov strogega zapora, ker je baker od Kitaza kupil in prodal. — Franc Malak je ukradel 16. februarja svoji gospodnji Mariji Lešnikovi pri Sv. Miklavžu iz zaprtega hle-

va konjski komat ter ga prodal Morvatu za 400 kron. Okrožno sodišče v Mariboru je obsodilo Maleka na 4 meseca težke ječe.

DOBIČEK.

Josip Rozman v Vašju pri Ptuj se je v svoji pianosti stebel v gostilni Bizevšek v Ptuj in udaril Stefana Vinklerja močno po glavi. Ta ga je tožil in Rozman je bil pri okr. sodišču v Ptuj obsojen na dva dni zapora in mora plačati poškodovancu 370 dinarjev. Obtoženi se je pritožil, vendar je bil pri sodišču zavržen ter se mu je obsodba popravila v toliko, da je dobil namesto dva dni zapora, da se bo lažje pomiril.

ČE SE OTROCI MED SEBOJ TEPEJO.

Komaj 16 let stari Alojzij Medved iz Škole je zabodel z nožem 16 letnega Konrada Znidarja in ga težko ranil. Okrožno sodišče v Mariboru je Medveda obsodilo na dva meseca težke ječe.

Smešnice.

V neki moravski židovski občini so razpisali natečaj za novega kantorja. Priglasil se je mladenič, ki so ga takoj poslali k preizkušnji. Po tebi se je sestal odbor in sklepal o njegovem sprejemu. Mladenič je nestrno pričakoval izid. Končno je prišel k njemu predsednik in nestrni pevec je pri-

stopil k njemu v vprašanju: »Kako je?« — »Zalibog, je z obžalovanjem odvrnil predsednik, »vse je bilo dobro: manjkal je samo en glas in sicer Vaš.«

Presenečenje. »Zelo me veseli, da si se končno poročil. Boš imel vsaj enkrat mir pred nadležno hišnico.« — »Toda, ravno njo sem vzela.«

Prijeten zakon. »No, stari mladenič, srečno poročen?« — »Hodi vsaj zaščit okrog.« — »Da, da! Žena me je že naučila šivati.«

KAJ JE ODVETNIK?

Starega, vsestransko izobraženega Angla so nekoč vprašali: »Kaj je odvetnik?« — »Bil je dobre volje in je odgovoril: »Odvetnik je učen mož, ki pred sovražniki naše

premoženje štiti in si za potem sam pri lasti.«

KAR JE PREVEČ, JE PREVEČ.

Zidarski pomočnik svojemu stanovskemu tovarišu, ki hoče 1 minuto po šest uri zvečer položiti kos opeke na bližnjo skladnico: »Veš kaj, Jaka, to je pa preneumno, ali hočeš vso noč delati?«

Lastnik:

Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Henry Murger

75

La Bohème.

Prizori iz življenja cigánov.

(Nadaljevanje.)

Rudolf me je gledal, oči so mu strmele; položil je svojo roko v mojo in čutila sem, kako se mu je tresla roka, bila je žgoča in ledenomrzla obenem.

»To je pogrebščina najine ljubezni,« mi je tilo rekla. Odgovorila nisem nič, toda nisem imela srčnosti, da bi potegnila svojo roko iz njegove.

»Zaspala sem,« sem mu končno rekla, »pozno je, pojdiva spat!« Rudolf me je pogledal: dela sem bila eno njegovih ovratic na glavo, da bi se zavarovala proti mrazu; vzela mi je to ovratico z glave, ne da bi mi rekel besedico.

»Zakaj si to storiš?« sem ga vprašala, »zebe me.«

»Oh, Mimi!« mi je tedaj rekel, »prosim te, to te ne bo nič stalo, daš za to noč še enkrat svojo progasto čepico na glavo!«

»Bila je to nočna čepica iz progaste kotonine, bela in rjava. Rudolf me je zelo rad videl v tej čepici, to ga je spominjalo na nekatere lepe noči, kajti tako sva štela svoje lepe dneve. Pomislila sem, da je to zadnja noč, ko bom spala pri njem, in si nisem upala odreči njegovo kaprico: vstala sem in šla po svojo progasto čepico, ki je bila na dnu enega mojih zavojev; iz previdnosti sem pozabila, postaviti zaslon na prejšnje mesto; Rudolf je to zapazil in je zopet z njim zakril zavoj, kot je bil že prej storil.«

»Lahko noč,« mi je rekel. »Lahko noč,« sem mu odzdravila.

»Mislila sem, da me bo poljubil, in ne bila bi mu branila, a prijel me je samo za roko ter jo nesel k svojim ustnicam. Saj veste, Marcel, kako rad mi je poljubljal roko. Slišala sem, kako so mu šlepetali zobje in čutila sem njegovo telo, mrzlo kot marmor. Vedno mi je stiskal roko in glavo je imel naslonjeno na mojo ramo, ki je bila kmalu vsa

mokra. Rudolf je bil v strašnem stanju. Grizel je, rjuhe, da ne bi kričal; a dobro sem slišala njegovo pridušeno ihtenje in še vedno sem čutila, kako so tekle solze po moji rami, katero so najprej žgale, potem pa hladile kot led. V tem trenutku mi je bilo treba vse moje srčnosti; potrebovala sem jo. Treba bi mi bilo samo, reči besedico, treba bi mi bilo samo okreniti glavo: moja usta bi se bile dotaknile Rudolfovih ust in spravila bi se bila še enkrat. Oh! za trenutek sem res mislila, da mi bo umrl v naročju ali da bo vsaj zblaznel, kot bi bil skoro enkrat, saj se spominjate? Že sem se vdajala, to sem čutila; že sem hotela prva začeti, že sem ga hotela priviti v naročje, kajti v resnici ne bi smela imeti duše, da bi ostala neobčutljiva pred toliko bolečino. A spomnila sem se besed, ki mi jih je bil rekel prejšnji večer »Nimaš srca, če ostaneš pri meni, kajti ne ljubim te več.« Oh! ko sem pomislila na te trde besede, če bi bila videla Rudolfa, da umira, in če bi bilo treba samo enega mojega poljuba, bi bila obrnila v stran svoje ustnice in bi ga bila pustila umreti. Slednjič sem, premagana po naporu, na pol zaspala. Še vedno sem slišala Rudolfa ihteti in prisežem vam, Marcel, to ihtenje je trajalo vso noč; in ko se je narečil dan in ko sem pogledala na posteljo, kjer sem zadnjikrat spala, in ljubimca, ki

sem ga hotela zapustiti, da grem v naročje drugega, sem se grozovito prestrašila, videč, kako je ta bolečina opustošila Rudolfov obraz.

»Vstal je kakor jaz, ne da bi rekel besedo, in skoraj bi bil pal po sobi pri prvih korakih, ki jih je napravil, tako je bil slab in pobit. Vendar se je zelo hitro napravil in me je samo vprašal, kako je z mojo zadevo in kdaj odidem. Odgovorila sem mu, da nič ne vem. Odšel je, ne da bi mi bil rekel na svidenje, ne da bi mi bil stisnil roko. Odšel je. Tako sva se razšla. Kako ga je moralo zboliti v srce, ko me ni več našel, prišedši domov, kaj?«

»Bil sem tam, ko se je Rudolf vrnil,« je rekel Marcel gospodini Mimi, katera je bila vsa zaspala, ker je toliko časa govorila. »Ko je šel po ključ k gospodini, mu je ta rekla:«

»Mala je odšla.«

»Oh!« je odgovoril Rudolf, »temu se ne čudim; bil sem na to pripravljen.« In šel je v svojo sobo, kamor sem mu sledil, ker sem se tudi bal, da se bo kaj zgodilo; pa ni bilo ničesar.

»Ker je prepozno, da bi šla najemat drugo sobo noč, hova napravila to jutri zjutraj,« mi je rekel, »bova šla skupaj. Pojdiva obedovat!«

»Mislil sem, da se hoče upijati, a sem se motil. Prav skromno sva obedovala v restavraciji,

kamor ste šli nekaterikrat jest z njim. Naročil sem beauneskega vina, da bi malo omamila Rudolfa.«

»To je bilo za gospodično Mimi najljubše vino, mi je rekel; »večkrat sva ga skupaj pila pri tej mizi, kjer sediva. Spominjam se, da mi je nekega dne rekla, moleč mi svojo že večkrat izpraznjeno čašo: »Natoči mi, to je balzam za moje srce.« Bila je to precej srednjevrstna besedna igra, se ti ne zdi? vredna kvečjemu ljubice pisatelja iger s pe-
tjem. »Oh! Mimi je znala dobro piti.« Videč ga, da je pripravljen stopiti na steze spominov, sem mu začel govoriti o drugih stvareh, in nisva več govorila o vas. Prebil je ves večer z menoj in videti je bil tako miren kakor Sredozemsko morje. Najbolj pa sem se čudila, da ni bilo v tem miru nič narejenega. Bila je odkritosrčna indiferentnost. O polnoči sva šla domov.

»Zdi se mi, da se čudiš mojemu miru v položaju, v kakršnem sem,« mi je rekel. »Daj, da ti povem primeru moj dragi, in če je vsakdanja, ima vsaj to zaslugo, da je resnična! Moje srce je kot sod, ki so mu pustili vso noč pipo odprto; zjutraj ni več kaplje vode v njem. Zares, prav tako je z mojim srcem. To noč sem pretočil vse solze, ki so mi še ostale.

„ELIN“ družba za električno industrijo d. z o. z.

Gradi električne centrale in naprave. — Velika zaloga motorjev in električnega materiala. — Cene izredno nizke. — Postrežba točna. —

Na željo poset inženirja brezplačno.

Ljubljana, Dunajska c. 1, telef. 86. Maribor, Vetrinjska ul. 11, telef. 239.

Pravkar došle pomladanske novosti moške in deške konfekcije

priporoča v veliki izbiri in jako zmernih cenah

Jos. Rojina, Ljubljana.

Oblike po meri v najkrajšem času v lastni delavnici.

Združene opekarne d. d. Ljubljana

TELEFON 733

naznanjajo, da so otvorile v sredini mesta na Miklošičevi cesti 13 tovarniško zalogo vseh

vrst opeke lastnega izdelka.

Opeka je na razpolago v poljubnih množinah po najnižji dnevni ceni.

ZAHVALA.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega ljubljene strica, gospoda

Franca Škof

izrekamo tem potom vsem prijateljem in znanem, posebno veleč. duhovščini, pevskega društvu »Krakovo-Trnovo«, zastopnikom tobačne tovarne, Gasilskemu društvu tobačne tovarne, darovalcem številnih vencev ter vsem, ki so spremili blagega pokojnika na njegovi zadnji poti, najiskrenejšo zahvalo.

Ljubljana, dne 27. marca 1924.

Zalujoči ostali.

Kriminalne romane:

Green. . . . . Za milijoni . . . . . 260 str., broš. Din 12.—, vez. Din 15.—
Gaboriau. . . Akt št. 113 . . . . . 239 str. . . . . 22.— . . . . 28.—
Gaboriau. . . Zločin v Orcau, 246 str. . . . . 25.— . . . . 30.—
Orel . . . . . Pasti in zanke 7-50

priporoča

Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marijin trg št. 8.

Zvezna tiskarna in knjigarna

Wolfova ul. 1

v Ljubljani

Marijin trg 8

Izdeluje vsakovrstne tiskovine, knjige, brošure, poslovne knjige, bloke, note, tabele, vstopnice, razglednice, naročilne knjižice, lično, hitro in po konkurenčnih cenah.

Moderna knjigoveznica.

Za mladino!

Najcenejše in najhvalejše darilo našim malim je:

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spajajočim besedilom, za pouk in kratek čas Din 6.—

Moji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 15.—

Mladi slikar

10 tiskanih predlog za porbarvanje z akvarel - barvam ali pastel - barvniki Din 4.—

Črnpeter

staroznana, vesela družabna igra za zimske večere. 1 igra Din 4.—

Na novo izšla knjižica:

Ivan Albrecht:

Zelena livada

Zbirka izvirnih pesmic, mičnih povestic in pravljic iz domačih in tujih krajev. Obsega 64 strani. Najprimernejše darilo za našo nežno mladino. Cena lično vezani knjižici Din 15.—

Vse se dobi v

Zvezni knjigarni

v Ljubljani, Marijin trg 8

Izšla je zanimiva narodnogospodarska knjiga:

Dr. Karol Engliš:

DENAR

v slovenskem prevodu dr. Albina Ogrisa. Širšim krogom inteligence kot objavljen spis o denarju koristen svetovalec. Knjiga je izšla v okviru »Splošne knjižnice«, kot 14. zvezek in obsega 236 strani.

Cena: broš. Din 26.— vez. Din 32.—

Naročila sprejema: Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para z davčino vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglaših!

Salonska oprava

novi preoblečeni, 4 fotole, divan in miza se proda po zelo nizki ceni. Naslov pove uprava lista.

Hiša z gostilno

in 9 orali zemljišča ob glavni cesti se proda radi selitve po nizki ceni. Josefa Kancler, Tremarji pri Celju.

Pekovskega vajenca

starega od 14—16 let, poštenih staršev, sprejema takoj z oskrbo po dogovoru Mihaela Lesnika, pekovski mojster, Dolencjavo 22 pri Ribnici.

Katere industrijske

ali večje trgovsko podjetje rabi dobrega knjigovodje? — Eventualno: Kdo želi v tej stroki poduka? Obrni se nemudoma na upravo »N. Dnevnika« pod »Dobro za dobro«.

Salonski gramofon

z nekaj ploščami ter garnituro, obstoječa iz dveh dekoracijskih svečnikov po 5 sveč in dobro 10-urne ure na prodaj radi pomankanja prostora. Naslov pove uprava lista.

Automobil

Laurin & Klement 12/14 HP, s sedežem, sport karoserija vse kompletno v najboljšem stanju se proda. Ponudbe pod šifro: »Nizka cena« na upravo lista.

Kupim,

zamenjam, ocenjujem in prevzamem v komisijko prodajo poštne znamke, star kovani denar, starine, in sicer posamezno in zbirke. Osobito iščem znamke na pismih iz trgovske korespondence ter aktov (1850—74). Nuber, Ljubljana, Gosposvetska cesta 5, II. nadst.

Lepih suhih hrusk

500 kg à Din 4.— za 1 kg se proda. Naslov v upravi lista.

Razne vozove

vseh vrst ima nove v zalogi ter izdeluje solidno po najnižji ceni, kakor tudi sprejema vsa popravila. M. Ložar, izdelovatelj vozov, Dragomelj pri Domžalah.

Prodaj

funter šterling v zlatu po ugodni dnevni ceni. Pismene ponudbe pod »Funteršterling« na upr. lista.

Prodaj

srebrne krone po najnižji dnevni ceni. Ponudbe pod »Srebrne krone« na upravo lista.

Šofer - avtomonter

z večletno prakso, vztrajen v različitih vozilih želi dobiti mesta. Cenjene ponudbe pod »Zanesljiv« na upravo lista.

Osamljena devojka

išče prijatelja, pri katerem bi našla duševnega razvedrila. Ponudbe pod »Prijatelj« na upravo lista.

Išče se

v našem gostilno ali kako malo klet po možnosti blizu kolodvora. Ponudbe pod »Gostilna« na upravo lista.

Pri revmatičnih bolečinah uporabljajte za drgnjenje

Erenyi Diana- francosko vino = žganje =

Dobiva se povsod! Čuvajte se ničvrednih ponaredb!

Mala steklenica Din 9.—
Srednja steklenica „ 24.—
Velika steklenica „ 48.—

Generalno zastopstvo in depot:

Jugopharmacia d. d.,

Diana-oddelek, Zagreb, Prilaz 12.

Ugodna priložnost!

Večje število izbranih nemških knjig beletristične in znanstvene vsebine odda Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8.

Iščem službo

kontoristinja ali blagajničarka v trgovini. Cenj. ponudbe pod »Vestna« na upravo lista.

Sir!

1/4 Emindole Groyer, Tilster, Trapist po pošti od 5 kg naprej kupite vedno najceneje v lekarni Iv. Kos, Ljubljana, Bohoričeva ulica 28.

Kako dobiti dobrega moža?

Le, ako nosite kroje po vzorcu modnih časopisov Pariz — Chic — Parfait, Star, Lyono — Album!

Gospodičine — segajte po njih! Na vpogled v Zvezni knjigarni Ljubljana, Marijin trg 8.

Landauer, oziroma brun

zelo dobro ohranjen, skoro nov z opremo, kakor tudi še vedno drugi voz in opremo napredno po zelo nizki ceni. Anton T. ran, Bistrica, p. Podbrezje pri Podnatu.

Pozor, igralci harmonik!

Hromatične in diatonične, nove harmonike ima v zalogi — vedno lastnega izdelka po najnižji ceni ter sprejema vsa popravila Josip Jezernik, izdelovatelj harmonik, Kotredž, p. Zagorje ob Savi.

8000 kub. čevljev tramov

od 1/2 do 3/4 od 4 m naprej, lepo blago, tudi več vagonov, vseh dimenzij, franco po ljubna postaja proda za ceno po dogovoru Anton Faran, Bistrica, p. Podbrezje pri Podnatu.

Oglašajte v »Narodnem Dnevniku«!